

בבית הדין הארצי לעבודה בירושלים

בעניין שבין:

המערערת:

גב' שרה נתניהו

ע"י ב"כ דר' יוסי כהן

מרח' קלישר 17, תל-אביב 6525717

טל': 03-5168484, פקס: 03-5166066

(להלן: "המערערת")

-נ-ג-ד-

המשיבים:

מר מנחם נפתלי

ע"י עו"ד נעמי לנדאו ו/או נאווה פינצ'וק

רח' רוטשילד 11, תל-אביב 66881

טל': 03-5190519; פקס: 03-5190500

(להלן: "המשיב 1")

(להלן: "המשיבה 2")

מדינת ישראל – משרד ראש הממשלה

מר עזרא סיידוף, סמנכ"ל נכסים ומבצעים במשרד ראש הממשלה (להלן: "המשיב 3")

(להלן: "המשיב 4")

מר בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

רחוב מח"ל 7 ירושלים

(להלן ביחד: "המשיבים 2-4")

טלפון: 02-5419535; פקס: 02-5419581

הודעת ערעור

1. מוגשת בזאת הודעת ערעור על פסק דינו של בית הדין האיזורי לעבודה בירושלים [כבוד הנשיאה דיתה פרוז'ינין, נציג ציבור (עובדים), מר נתן מזרחי ונציג ציבור (מעסיקים) מר אליעזר יערי (סעי"ש-388335-14-03)], אשר ניתן ביום 10/2/16 בהעדר הצדדים (להלן: "פסק הדין") וכן על חלק מהחלטות הביניים שניתנו בתיק זה, קודם למתן פסק הדין (להלן: "החלטות הביניים").

"1" פסק הדין רצ"ב להודעת הערעור ומסומן "1".

"2" החלטות הביניים, שחלקן כלול בפרוטוקול בית הדין קמא, רצ"ב ביחד עם הפרוטוקולים ומסומנים "2".

2. בית הדין הנכבד מתבקש לבטל את פסק דינו של בית הדין קמא, להורות על השבת התיק לבית הדין האיזורי ולאפשר למערערת להביא בפניו את ראיותיה ועדיה, בכל הקשור לקביעות שנקבעו כנגדה בפסק הדין. לחלופין, מתבקש בית הדין הנכבד לבטל את הקביעות כנגד המערערת בפסק הדין ולמצער את הקביעות המופרכות כנגדה, כפי שיפורטו להלן. כן מתבקש בית הדין לחייב את המשיב 1 בגין הוצאות ערעור זה.

דר' יוסי כהן – משרד עורכי-דין

רח' קלישר 17, בית גי.אח. תל-אביב 6525717 טל: 03-5168484 פקס: 03-5166066

17, Kalisher st. Gi.Ah. House Tel-Aviv 6525717 Israel Tel: +972-3-5168484 Fax: +972-3-5166066

E-Mail:office@yossi-cohen.co.il

Web: www.yossi-cohen.co.il

תוכן העניינים :

3	תמצית הערעור	
5	פתח דבר	פרק א.
7	תיחום הערעור וזכותה של המערערת להגיש ערעור, על אף שלא הייתה בעלת דין בהליך המקורי	פרק ב.
8	ב(1). מעמדה של המערערת וזכותה להגיש ערעור על פסק הדין	
16	טענות המשיב 1 כנגד המערערת וקביעות בית הדין קמא	פרק ג.
18	מהימנות המשיב 1 ועדיו – הפרק החסר בפסק הדין	פרק ד.
18	ד(1). המשיב 1 מעולם לא התלונן על העסקה פוגענית ורצה לשוב לעבודתו ובלבד שיקבל תקן	
19	ד(2). התעלמות בית הדין קמא מהעובדה שהמשיב 1 הסתיר בתובענה את פיטוריו מעבודתו הקודמת, בגין התנהגות אלימה פיזית ומילולית, ומסקנתו השגויה נוכח ממצא ראייתי חמור זה	
21	ד(3). הסתירה החזיתית המשולשת בין טענתו של המשיב 1 כי התפטר עקב העסקה פוגענית במעון, לבין טענתו בהליך פלילי שבו הועמד אביו לדין, כי התפטר מהמעון על מנת לסייע לו בשיקומו, ולבין טענתו בכתבי בית הדין ובתצהירו, כי התפטר מהמעון מכיוון שלא קיבל תקן	
22	ד(4). התעלמות בית הדין קמא מהעובדה שהמשיב 1 כיזב והטעה בטופס מילוי מועמדות למשרה	
24	עדותו של גיא אליהו ("אליהו")	פרק ה.
25	עדותה של גב' אתי חיים ("חיים")	פרק ו.
27	עדותו של מר סלע ("סלע")	פרק ז.
27	שעות העבודה במעון – בזיקה לטענת העסקה פוגענית	פרק ח.
29	תחלופה גבוהה של עובדים – בזיקה לטענת העסקה פוגענית	פרק ט.
31	קביעת בית הדין כי המערערת מנהלת את המעון באופן פעיל וביד רמה	פרק י.
32	מהימנות העדויות מטעם המשיבים 2-3	פרק יא.
34	הקביעה כי המערערת לא הביאה ולו בדל ראיה להוכחת טיעוניה	פרק יב.
35	אי מתן משקל ראייתי לעשרים מכתבי השבח שצורפו לתצהירה של המערערת	פרק יג.
39	השגגות שנפלו בהחלטות הביניים של בית הדין קמא	פרק יד.
39	כבילת ידי ההגנה במהלך החקירות הנגדיות – פסילה שרירותית ושגויה של שאלות שעמדו בלב ליבה של המחלוקות בהחלטה שאינן רלוונטיות	פרק טו.
42	קבלת טיוטת תצהיר שהושגה בעבירה	פרק טז.
43	ההחלטה כי המערערת תיתן עדותה בתצהיר ולא בעדות ראשית בע"פ – כפי שנהוג ומקובל	פרק יז.
44	החלטתו של בית הדין קמא להתיר לעיתונאי להקליט את חקירתו הנגדית של עד תביעה	פרק יח.
45	חיוב בלתי סביר בהוצאות	פרק יט.
46	סיכום כללי	פרק כ.

קיצורים, הפניות והגדרות :

בהודעת ערעור זו תהיה למונחים הבאים המשמעות שלצידם כדלקמן :

"פרוטוקול" – פרוטוקול בית הדין קמא ;

"פסק הדין" – פסק הדין של בית הדין קמא מיום 10.2.16 ;

"אליהו" – מר גיא אליהו, עד מטעם המשיב 1 והתובע בתיק סע"ש 16783-04-14 ;

"חיים" – גב' אתי חיים, עדה מטעם המשיב 1 ;

"סלע" – מר עמנואל סלע, עד מטעם המשיב 1 ;

"זכאי" – מר אמנון זכאי, עד מטעם המערערת ;

"שמעון" – גב' עופרה שמעון, עדה מטעם המערערת.

"סיידוף" – מר עזרא סיידוף, המשיב 3 ;

"המעון" – מעון רעש הממשלה בירושלים ;
"המשרד" – משרד ראש הממשלה.

תמצית הערעור

בית הדין האיזורי הנכבד בראשות הנשיאה פרופ' טעה, הן בדרך ניהול ההליך בפניו כשלא נתן למערער הזדמנות להתגונן ולא איפשר לה להביא בפניו את עמדתה וראיותיה במלואן, והן במסקנות הקשות שהסיק כנגד המערער בניגוד לראיות שהיו בפניו.

נפרט:

3. המערער לא הייתה צד לתביעה אלא עדה שנצטוותה על ידי בית הדין להעיד בתצהיר. לפיכך לא יכולה היתה להביא עדים, חיזוקים או ראיות לתמוך בדבריה. למרות זאת, קבע בית הדין שהיא כשלה באי הבאת חיזוקים לעדותה, זאת תוך שבית הדין עצמו הוא שמנע ממנה לחזק את ראיותיה.
4. על פי פסיקת בית המשפט העליון, כאשר משתנה מערך הזכויות או מעמדו של אדם שמתקיים בעניינו הליך שהוא אינו צד לו, הוא זכאי לערער בזכות על פסק הדין. לכן למערער כאן זכות ערעור מובהקת.
5. בית הדין קבע כי המערער לא הביאה ולו "בדל ראיה" התומכת בטענתה בעניין ההטרדה המינית שביצע התובע בעובדת המעון, למרות שהתובע בעצמו הודה כי עובדת המעון טענה כנגדו בעניין זה, במהלך חקירתו הנגדית.
6. יודגש כי לא רק שהוגשה כנגד התובע תלונה למשטרה בגין הטרדה מינית ומעשים מגונים על ידי עובדת המעון, אלא שגם פורסם שהתובע ביצע הטרדה מינית נוספת של עובדת מעון אחרת.
7. כמו כן, קיימות עדויות המעידות על אופיו האלים והפרובוקטיבי של התובע, ובכלל זה ניצול תפקידו כאב בית במעון לצורך קבלת הטבות, התנהגות אלימה כלפי תושבת עירו וניסיון סחיטה באיומים.
8. לו היתה ניתנת למערער הזדמנות לעשות כן, היא היתה יכולה להביא לבית הדין עדויות חד משמעיות המוכיחות ש"אירוע ההתעלפות ואי הזמנת האמבולנס" עליו העידה אתי חיים, אירע ב-11.6.12, ביום שבו נפצע ראש הממשלה ברגלו, בניגוד לעדותה כי האירוע אירע ביום אחר. ב-11.6.12 שהה במעון רופאו האישי של ראש הממשלה לצורך טיפול בפציעתו והוא גם בדק את אתי חיים וקבע שאין צורך בהזמנת אמבולנס.
9. דווקא כאן לא קיבל בית הדין את גרסת אליהו שלא היה צורך בהזמנת אמבולנס, כיוון שלדבריו אתי חיים טופלה היטב (ע"י פרמדיק שהיה במעון), וקיבל שוב את הגרסה הפוגעת במערער.
10. בית הדין התעלם מהמסקנה הראייתית המתחייבת מהעובדה שהן התובע והן חברו גיא אליהו, שתבע אף הוא את המדינה על העסקה פוגענית כביכול, הביעו את רצונם להמשיך לעבוד במעון למרות שלטענתם הועסקו באופן פוגעני. איך אפשר להסביר רצון זה עם העסקה פוגענית?
11. לעניין שעות העבודה, בית הדין התעלם מהודאת התובע ועדים נוספים ולפיה התובע הוא שקבע את היקף שעות עבודתו, וכן מעדותו של גיא אליהו שדו"חות השעות היו "מנופחים", עקב "פיברוקס" על ידי התובע וגיא אליהו.

12. כך גם התעלם בית הדין מהעובדה שהתובע דיווח מספר פעמים על עבודה בשני מקומות שונים במקביל, באותן שעות ממש. זוהי הוכחה ברורה שהתובע כזבן.
13. בית הדין לא איפשר לחקור ולהביא ראיות בדבר חוסר מהימנותו של התובע, וראיות כאלה קיימות למכביר, כמפורט להלן.
14. בית הדין לא נתן משקל לעובדה שהתובע הוא אדם אלים, שסולק מעבודתו הקודמת עקב אלימות פיזית ומילולית וכי הוא הסתיר עובדה זו הן מהמערערת והן מעיני בית הדין.
15. בית הדין התעלם מהסתירה הבוטה של טענות התובע בשני משפטים שונים. במשפט הפלילי של אביו טען כי עזב את עבודתו במעון על מנת לסייע לאביו בעבודתו, ואילו בבית הדין טען כי עזב את עבודתו עקב העסקה פוגענית ואי קבלת תקן.
16. בית הדין התעלם מהעובדה שהתובע הטעה את מעסיקיו בטופס קבלתו לעבודה וכתב כי למד 12 שנות לימוד, בעוד שהוא לא סיים כלל תיכון, באופן שמעיד על הוצאת דבר במרמה, הפרת חובת הגילוי וחוסר תום לב.
17. בית הדין התעלם מהסתירות המהותיות הרבות שבין עדויות אתי חיים ואליהו ביחס לאירוע הסוכך, תוך שהוא מאמץ את הגרסה המרעה עם המערערת, על אף שהיא נסמכה על עדויות שמיעה.
18. בית הדין התעלם לחלוטין משקריו הרבים של העד מטעם התובע, עמנואל סלע, ומהסתירות הרבות שבתצהירו, אשר התגלו בחקירתו הנגדית. למשל, סלע הצהיר כי הועסק בתפקיד אב הבית, אף שלא כיהן בתפקיד זה, וטענתו כי עבד שעות נוספות רבות הופרכה על ידי כרטיס הנוכחות.
19. בית הדין טעה בכך שקבע כי למערערת מעמד כלשהו ביחס להיקף שעות העבודה של התובע, על אף שלא הייתה כלל מחלוקת כי מי שהיה ממונה על היקף שעות העבודה היה התובע עצמו, אשר ביקש לעבוד כמה שיותר שעות.
20. בית הדין קבע שהייתה במעון תחלופה גבוהה של עובדים, תוך שהתעלם מעניינו של כל עובד ועובד, לרבות העובדה שההעסקה הייתה במקרים רבים זמנית מלכתחילה, וחלק מהעובדים עזב בגלל אלימותו של התובע עצמו.
21. בית הדין קבע, בניגוד למציאות בשטח ובניגוד לראיות, כי המערערת מנהלת את מעון ראש הממשלה, דבר שאינו נכון ועומד בסתירה לראיות שבפניו. מי שמנהל את המעון ואחראי למעון הוא אב הבית.
22. בית הדין דחה בנימוקים שגויים את עדויותיהם של עובדי המעון לשעבר, אמנון זכאי ועפרה שמעון, כמו גם את עדותו של עזרא סיידוף, בדבר אלימותו ויחסו המזלזל של התובע כלפי עובדי המעון.
23. בית הדין טעה כשלא נתן כל משקל ראייתי לעשרים מכתבי עובדים שתומכים בעמדת המערערת. עמדת בית הדין כי היה על המערערת להביאם לעדות תמוהה. הרי היא לא היתה צד לדיון אלא עדה מכוח צו שיפוטי, ולא היה בכוחה לזמנם לעדות. אילו סבר בית הדין שיש לזמנם לעדות, היה עליו לצוות עליהם להתייצב לעדות, כפי שציווה על המערערת להתייצב ולהעיד (מה גם שהוא דחה בקשה שהגיש התובע לזמנם לעדות).

24. בית הדין החליט בניגוד לדין להתעלם מדברי עדים בתצהיריהם, כיוון שלא חזרו עליהם במהלך חקירתם הנגדית. כאילו זכאים בכלל עדים לחזור על עדותם בתצהיר, במקום לענות על שאלות בחקירה נגדית ע"י הצד השני.
25. בית הדין טעה טעויות רבות, כמפורט להלן, בהחלטות ביניים שקיבל. העיקריות שבהן: קבלת טיוטת תצהיר בלתי חתומה של המערערת כראיה, למרות שהושגה ע"י התובע בעבירה; התעלמות מרצונה של המערערת להעיד בעדות ראשית בע"פ ולא בתצהיר, כמקובל לגבי עד המוזמן ע"י בית הדין; מתן רשות לעיתונאי העויין את משפחת נתניהו במשך שנים להקליט חקירה נגדית של עד, בניגוד משווע להוראות חוק יסוד; ופסילה בלתי מוצדקת של שאלות וראיות ביחס לאי אמינותו של התובע ולשקריו בחקירתו הנגדית.
26. כך למשל, בית הדין לא איפשר להגנה לחקור את התובע ביחס לדירה שבה התגורר בעפולה, בשכר דירה מופחת, עקב טענת רעייתו כי היא אם חד הורית, למרות שהיא התגוררה בה עם התובע כבני זוג לכל דבר ועניין.
27. בנוסף, פסל בית הדין שאלות בהקשר לעברו הצבאי של התובע, שהיו יכולות להוכיח כי אף במהלך שירותו הצבאי נהג באלימות, בניגוד לטענתו בתצהירו בדבר עברו הצבאי המפואר. מכלול הראיות מוכיח שהתובע מתנהג באלימות כדבר שגרתי.
28. סיכומו של דבר, בית הדין לא איפשר למערערת להגן על עצמה וגרם לעיוות דין, בכך שהתעלם מעדויות חותכות ומפורשות לטובתה וקיבל את עדויות התובע למרות הראיות המפורשות שהעידו שהוא משקר, באופן שזכויותיה של המערערת נפגעו פגיעה קשה ביותר.
- וידגש, תמצית זו אינה ממצה את הטענות בערעור גופו, והיא נכתבת להבהרת התמונה ולנוחיות בית הדין הארצי הנכבד.

א. פתח דבר

29. כאמור, כפי שעוד יפורט להלן בהרחבה, וכעולה מפסק הדין – בית הדין קמא קבע קביעות קשות כנגד המערערת, חרף העובדה שהיא כלל לא היתה בעלת דין בהליך שבפניו, אלא עדת הגנה שזומנה בעל כורחה מכוח צו שיפוטי, ומטבע הדברים, לא ניתנה לה כל אפשרות לפרוס את מכלול ראיותיה בפני בית הדין קמא ולהתגונן כדבעי כנגד הטענות שנטענו כנגדה בתובענה.
30. לא זאת אף זאת: במהלך הדיונים בפניו סטה בית הדין קמא סטייה מהותית מסדרי הדין ומדיני הראיות הנוהגים, ויישם אותם באופן בלתי שוויוני בעליל, שגרם עיוות דין למערערת ולפגיעה בזכויות חקוקות, ברורות ומפורשות, שהן מנכסי צאן ברזל בשיטת המשפט הנהוגה במחוזותינו.

31. כך למשל, קבע בית הדין קמא בסעיף 38 לפסק הדין,

כי לטענת המערערת ולפיה המשיב 1 מואשם בהטרדה מינית, לא נמצא כל בסיס ראייתי... "לא הובא אף בדל ראיה התומך בה".

האמנם?

הכיצד ומדוע התעלם בית הדין קמא מהודאתו המפורשת של המשיב 1, בכבודו ובעצמו, במהלך חקירתו הנגדית, ולפיה עובדת המעון לשעבר טענה בפניו כי הוא הטריד אותה מינית?

בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה לפרוטוקול מיום 25.3.15 (בעמ' 39), ממנו עולה כי המשיב 1 טען במהלך חקירתו הנגדית, במענה לשאלה בדבר ההטרדה המינית:

“ היא אמרה רק מילולי”

מהקשר הדברים עולה בעליל, כי לטענת המשיב 1 המתלוננת התאוננה בפניו אך ורק בטענה להטרדה מינית מילולית. וכי כיצד יכול היה בית הדין קמא לקבוע כי לא הובא בפניו, ולו בדל ראיה, בעניין ההטרדה המינית?

32. כך, וכדוגמה נוספת, מנע בית הדין קמא מבאת כוח המדינה לשאול את המשיב 1, במהלך חקירתו הנגדית, שאלות טריוויאליות ולגיטימיות ביותר, שעמדו בלב ליבה של המחלוקת שבפניו, משהחליט בשגגה כי אינן רלבנטיות, ובכך מנע למעשה מההגנה, באופן שיטתי, את זכותה היסודית להפריך את טענותיו של המשיב 1.

33. כך, קיבל בית הדין קמא לידי (ואף קרא והותיר בידו כראיה!), טיוטת תצהיר לא סופית, שהוכנה על ידי בא כוחה של המערערת וטרם נחתמה על ידה, ואשר אין חולק כי הושגה בדרך עבריינית לכאורה, וזאת במקום לפעול כמצופה מעצם מעמדו ותפקידו ולהורות לרשויות האכיפה לפתוח בדחיפות בחקירה באשר לנסיבות ולדרך שבה הושגה טיוטת התצהיר.

34. זאת ועוד: כמפורט להלן בהרחבה, פסק הדין, כשלעצמו, רווי שגגות וסתירות פנימיות הזועקות לשמיים. חלקים נרחבים ממנו תלושים האחד מהשני באופן היוצר כשל לוגי; חלקים אחרים מתעלמים מהגיונם של דברים וממושכלות יסוד בדיני הראיות ובדין המהותי. כך למשל, התעלם בית הדין קמא מהעובדה, שכלל לא הייתה שנויה במחלוקת, ולפיה הן המשיב 1 והן אליהו, שהגישו כאמור תביעה זהה כנגד המדינה, לא התלוננו מעולם על תנאי העסקתם במעון, אלא להיפך: הם היו מוכנים להמשיך ולעבוד בו, ובלבד שיוענק להם תקן. (בית הדין הנכבד מופנה למשל לפרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 21, 28 ו-33).

35. ואולם, וזה החשוב: בית הדין התעלם מחד מראיות חותכות, המעידות על הכזב הבוטה בגרסתו של המשיב 1 ואמינותו הירודה (וזאת בלשון המעטה שבהמעטות) ומאידך, העניק משקל כמעט חלוט לטענות מופרכות על פניהן, חרף העובדה שלא נתמכו בראיות חיצוניות כלשהן.

36. בנוסף, הסיק בית הדין קמא, ללא כל הנמקה מתקבלת על הדעת, מחד, מסקנות תמוהות מראיות המעידות על היפוכו של דבר ומאידך, נמנע באופן תמוה מלהסיק את המסקנות המתחייבות מראיות מובהקות, שלא תאמו את קביעותיו בפסק דינו, והכל בשגגה רבתי ותוך סטייה או התעלמות מדיני הראיות ומהדין המהותי.

37. דומה, בכל הכבוד, שבית הדין קמא "ירה קודם את החץ ורק לאחר מכן סימן סביבו את המטרה". כך למשל, קבע בית הדין קמא כי אינו נותן משקל לטיעונו של עד מרכזי בתצהירו, באשר להתנהלותו הפוגענית של המשיב 1 כלפי שאר עובדי המעון, הואיל ו"הוא לא חזר עליהם בעדותו" ולמעשה בחקירתו הנגדית (כמפורט להלן בפרק יג); אך מאידך, הוא קבע למעשה כי אותו עד עזב את עבודתו במעון, עקב התנכלות של המשיב 1.

38. כך וכדוגמה נוספת, התעלם בית הדין קמא ממצג שווא כוזב, חוסר תום לב חריג ובוטה והפרת חובת הגילוי של המשיב 1 כלפי מעבידו הקודם, כיוון שהוא "שב לעבודתו" (פרק יג להלן).

39. לא מן הנמנע גם, שבית הדין הושפע מנציגי אמצעי התקשורת הרבים ששהו דרך קבע באולמו, אשר סקרו את ההליך בהיקף חסר תקדים "ובזמן אמת" וחלקם דרש במפגיע וללא הרף, את שפיכת דמה של המערערת. לעניין זה, מופנה בית הדין להחלטתו השגויה בעליל של בית הדין קמא, בהקשר לאמצעי התקשורת, כמפורט בפרק יג' להלן.

40. ומדובר בדוגמאות בלבד, שכן כפי שיוכח להלן, די בעיון בפסק הדין, אף כשהוא עומד לבדו, כדי להוביל למסקנה הבלתי נמנעת כי הוא שגוי מיסודו ואין להותירו על כנו.

41. בית הדין קמא, איפשר למעשה להוביל את המערערת כצאן לטבח. דמה הותר ונשפך בראש חוצות, כאשר ידיה כבולות ונבצר ממנה לנהל את הגנתה כראוי. ואם לא די בזאת, ולמרבה האירוניה, "היתדות" שעליהן משתית בית הדין קמא את קביעותיו השגויות כנגד המערערת, "מעוגנות" בעיקרן על החלטתו כי המערערת לא השכילה להביא עדים שיתמכו בגרסתה וכי היא לא נתנה גרסאות מפורטות בתצהירה, חרף העובדה הידועה לכל, שעד אינו שולט בהליך שבו הוא מעיד ולבטח אינו רשאי לזמן עדים מטעמו.

42. וזאת יש לדעת: אם לא יבוטל פסק הדין, התיק יוחזר לבית הדין האיזורי ויותר למערערת לזמן עדים ולפרוס בפניו את ראיותיה, או יבוטלו למצער הקביעות כנגד המערערת כמבוקש במבוא להודעת הערעור, יוכתם שמה קשות והיא תישא על מצחה אות קלון, ללא כל עוול בכפה, כתוצאה מהליך פוגעני שכלל לא הייתה צד לו, והכל תוך הפרה רבתי של כללי הצדק הטבעי, לפיהם "אין מרשיעים אלא אם מזהירים". תוצאה שכזאת אין הדעת סובלתה, בפרט נוכח העובדה שהיא עומדת בניגוד משווע ובעליל לזכויות יסוד חוקתיות מפורשות, הקבועות בסעיפים 2, 4 ו 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, והאוסרים על פגיעה בכבודו של אדם, אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל ובמידה שאינה עולה על הנדרש.

43. והדברים הם כה ברורים וכה הגיוניים, עד כי אין כמעט צורך לתומכם באסמכתאות משפטיות: היעלה על הדעת, כי עקב מתן עדות בהליך שכלל לא היתה צד לו, יוכתם שמה של המערערת באופן אנוש ובלתי הדיר, מבלי שניתן לה יומה ולמצער אפשרות לפרוס את הגנתה (להבדיל מעדות ראשית בתצהיר) בפני בית הדין? והתשובה ברורה!

ב. תיחום הערעור וזכותה של המערערת להגיש ערעור, על אף שלא הייתה בעלת דין בהליך

המקורי

44. אליבא דכולי עלמא, המערערת לא היתה בעלת דין בהליך בפני בית הדין קמא, אלא עדה שצוותה, בעל כורחה, ליתן את עדותה הראשית בתצהיר על פי צו שיפוטי, במסגרת תובענה שהגיש המשיב 1 [עובד לשעבר במעון ראש הממשלה (להלן: "המעון") כנגד המשיבים 2-4 (ראש הממשלה, מדינת ישראל ומר עזרא סידוף)], אשר בגדרה הוטחו טענות אישיות במערערת, בדבר העסקה פוגענית והתנכלות כביכול למשיב 1, במהלך העסקתו במעון.

45. חשוב להדגיש כבר עתה, כי עיקרן של עילות התובענה, אשר נדחו בפסק הדין ברובן הגדול, כלל וכלל לא כוונו כנגד המערערת, אלא כנגד המשיבים 2-4. העילות והסעדים העומדים בבסיסה של התובענה הם הפרת "זכויותיו החוקתיות והחוקיות" של המשיב 1; מתן צווים קבועים המחייבים את מדינת ישראל (המשיבה 2) להשיבו לעבודתו; מתן פיצויים בגין נזקים ממוניים ובלתי ממוניים שנגרמו לו, כביכול, בגין הפרת הבטחה שלטונית; העדר תשלום הולם בגין שעות נוספות שבהן עבד לטענתו; והפרת חוק איסור לשון הרע.

46. חרף זאת, נדחקו עילות אלה אט אט במהלך ניהול התובענה בפני בית הדין קמא ונגוזו כמעט לחלוטין, עקב מעמדה של המערערת וההתעניינות הרבה וחסרת התקדים שגילו בה אמצעי התקשורת, והטענות כנגדה הפכו למעשה ללב ליבה של התובענה. נוכח פני הדברים, ברי כי לו היתה המערערת יודעת, כבר בפתחו של ההליך, שהיא תהפוך הלכה למעשה "לנתבעת העיקרית" בתובענה, היא היתה נוקטת בהליכים המתחייבים לשם הגנה על זכויותיה.

זה גם המקום לציין, כי ספק רב האם ניתן היה כלל לבסס את מסקנות בית הדין קמא בדבר העסקה פוגענית, על ממצאים לכאורה בדבר התנהלותה של המערערת, שלכל הדעות אינה מעסיקתו של המשיב 1, למרות שהאחרון לא התלונן כלל בפני מעסיקו (המשיבה 2) בטענת העסקה פוגענית.

ב(1). מעמדה של המערערת וזכותה להגיש ערעור על פסק הדין

47. זכותה של המערערת להגיש ערעור זה, על אף שאינה בעלת דין, נקבעה בשורת הלכות רצופות בפסיקה רבת שנים, אשר כלל אינה שנויה במחלוקת. בית הדין הנכבד מופנה לענין זה, למשל, לפסק דינו של נשיא בית המשפט העליון (כתוארו דאז) א. גרוניס, בבג"צ 6291/14 יגאל מולי תיירות בע"מ ואח' נ' בית משפט השלום בפתח תקווה ואח', שם נקבע, בין השאר:

*"העותרים רשאים להגיש ערעור על החלטת בית המשפט השלום...הגם שאינם בעלי דין בהליך המתנהל שם. במקרים שונים בעבר קבע בית משפט זה, כי אם מכריע בית משפט במסגרת ניהולו של ההליך גם בזכויותיו או במעמדו של צד שלישי, שאינו בעל דין בהליך, עשויה לקום לצד השלישי זכות ערעור על החלטה...
...המבחן לפיו תוכרע השאלה האם למי שאינו בעל דין בהליך עומדת זכות ערעור הוא מבחן פונקציונאלי, הכולל שני תנאים. ראשית, נדרש שיתקיים "הליך" בעניינו של הצד השלישי. שנית, אותו הליך צריך להסתיים בהכרעה שיפוטית, המשנה את מערך הזכויות והחובות שחלו על הצד השלישי עובר לנתינתה...אם מתקיימים התנאים הללו, ההכרעה ביחס לצד השלישי משולה לפסק דין, עליו ניתן לערער (בזכות), אף שההכרעה אינה מסיימת את ההליך בין בעלי הדין המקוריים. ההיגיון העומד בבסיס הכלל האמור הוא הצורך לאפשר לבעל דין בפועל, דהיינו מי שאינו בעל דין בהליך אך למעשה התקיים הליך בעניינו כנספח להליך העיקרי, להשיג על החלטה המשפיעה עליו במישרין".*

לנוחיות בית הדין הנכבד, העתק פסק הדין רצ"ב הנ"ל להודעת הערעור ומסומן "3".

"3"

48. כן מופנה בית הדין הנכבד לבש"פ 658/88 מחמוד סארי נ' מ"י, (פורסם באתר המשפטי "נבו"); בג"צ 188/96 צ'ירנסקי נ' נשיא בית המשפט השלום בחדרה, פ"די נב (3) 721 ולע"מ 7064/03 אדם טבע ודין נ' שקל, (פורסם באתר המשפטי "נבו"), שם נקבע, בין השאר:

"על מנת שאדם ייחשב לצד להליך אין הכרח כי יהיה בעל דין פורמאלי בהליך שהתנהל בפני הערכאה הדיונית ודי בכך כי ההליך שנתקיים בעניינו הכריע בדבר זכותו ההופלדאנית".

49. בנוסף, מופנה בית הדין הנכבד לפסק דינו של בית המשפט הגבוה לצדק בבג"צ צ'ירנסקי הנ"ל, שם נקבע, בין השאר:

"מקום שבמסגרתם של הליכים המתנהלים על פי כתבי הטענות הפורמאליים לרבות כתב אישום – מתנהל 'הליך נוסף', המהווה למעשה 'משפט נלווה' ובמסגרתו של הליך כזה מוכרעות זכויותיו של מי שאינו צד 'למשפט' העיקרי, רואים את ההכרעה של האחרון כ'פסק דין' במשפט שהוא 'צד' לו. בתור שכזה, למי שעניינו הוכרע ב'משפט הנלווה' זכות ערעור מכוח ההוראה הכללית שבחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד 1984, המקנה זכות ערעור לכל מי שניתן בעניינו פסק דין".

לנוחיות בית הדין הנכבד, העתקים מפסקי הדין המצוינים לעיל רצ"ב להודעת הערעור ומסומנים "4".

50. אכן דומה כי אין קביעה היפה מקביעה זו לענייננו, וכי שאלת זכותה של המערערת להגיש ערעור זה בזכות, ועמידתה במבחנים שנקבעו בפסיקה כאמור, כלל אינן יכולות להיות שנויות במחלוקת, שהרי לא רק שבית הדין ניהל בעניינה "הליך נוסף" המהווה למעשה "משפט נלווה" (כלשונו של בית המשפט בעניין צ'ירנסקי), אלא שההליך בעניינה הפך כאמור מ"הליך נלווה" או "משפט נלווה", להליך העיקרי.

51. ומן הכלל אל הפרט:

(1) המערערת זומנה כאמור לשם מתן עדות בהליך שבו נטענו טענות הנוגעות לה (טענות להעסקה פוגענית שהופנו כאמור רובן ככולן כנגדה באופן אישי);

(2) ההליך (התובענה) הסתיים בהכרעה שיפוטית, המשנה את מערך הזכויות והחובות שחלו על המערערת עובר להכרעה;

(3) מעמדה וזכויותיה של המערערת הוכרעו בפסק הדין במסגרת ניהולו של ההליך.

לכל האמור יש להוסיף את העובדה, כי עניינה של המערערת הפך למעשה מ"הליך נלווה" להליך העיקרי, כמפורט לעיל, וכי זכויותיה של המערערת נפגעו אנושות עקב הקביעות כנגדה בפסק הדין, כמפורט להלן:

ראשית, הקביעות כנגד המערערת בפסק הדין, יצרו אווירה בעייתית במעון, באופן המונע ממנה הן כיום והן בעתיד לפנות ולו בפניה שגרתית לעובדים, מחשש כי תוגש כנגדה תביעה (ראו לעניין זה את חקירתה הנגדית של המערערת (בעמ' 141 לפרוטוקול מיום 10.5.15) ולפיה, "מאחר שאנחנו רדופים ע"י התקשורת אנחנו מפחדים... בשבילי לפטר את אב הבית ידעתי שיהיו כותרות");

שנית, הן פגעו אנושות בפרטיותה של המערערת, תוך חדירה למעון שהוא למעשה גם בית המגורים שלה, של בעלה ושל ילדיה [בית הדין הנכבד מופנה לשאלות בדבר נרות נשמה של אביה המנוח ז"ל של המערערת, וסדרי המעון לאחר פטירתו (פרוטוקול מיום 1.11.15 בעמ' 16 ואף לשאלות הנוגעות לילדיה (שם))];

שלישית, וכפי שעוד יפורט בהרחבה להלן, החלטתו השגויה של בית הדין קמא להותיר בידו טיוטת תצהיר ששיגר בא-כוחה של המערערת לבאת-כח המדינה, פגעה בזכותה היסודית של המערערת לחסיון עורך-דין-לקוח ולעיוות דין חמור, כמפורט להלן;

ורביעית, הקביעות המופנות כנגד המערערת בפסק הדין פגעו בזכותה לשם טוב, באופן החורג בעליל מקביעותיהם של בתי המשפט בענייניהם של עדים, ואין חולק כי מדובר בזכויות הופלדיאניות מובהקות, כהגדרתן באסמכתאות שהובאו לעיל.

וביתר הרחבה

52. השאלה האם ומתי יכול עד שנקבעו כנגדו ממצאים פוגעניים להגיש ערעור מטעמו על פסק הדין, נדונה בפרשת צ'ירנסקי הני"ל, שם נחלקו דעות השופטים בשאלה זו. שופטי הרוב סברו כי פגיעה בשמו הטוב של העד לבדה אינה מצדיקה כשלעצמה זכות ערעור, וזאת כיוון שבית המשפט סיווג את הזכות לשם הטוב כאינטרס – במובחן מזכות הופלדיאנית ועל כן נרחיב בהמשך. אולם גם דעת הרוב סברה כי באותם מקרים בהם פסק הדין שינה את מערך הזכויות ההופלדיאניות של העד, הרי שקמה לו זכות ערעור (דעת המיעוט בפרשה זו קבעה כי גם פגיעה בשם טוב, ולמצער פגיעה חמורה בשם הטוב של העד, מצדיקה כשלעצמה מתן זכות ערעור).
53. אלא שבחינת הפסיקה העדכנית של בית המשפט העליון בסוגיה זו, מגלה כי הזכות לשם טוב עלתה בשנים האחרונות למעמד של זכות יסוד חוקתית, שהיא חלק מזכותו היסודית של האדם לכבוד ראו רע"א 10520/03 **איתמר בן גביר נ' אמנון דנקור**, שם נקבע, בין השאר, כי הזכות לשם טוב היא זכות חוקתית קניינית. השינוי בסיווג הזכות לשם טוב אינו מוגבל רק לתביעות לשון הרע וחיבת להיות לו נפקות גם במקרים שבהם בית המשפט פוגע, במסגרת פסק דינו, פגיעה קשה בשמו הטוב של העד המופיע בפניו. לשון אחר; בית המשפט העליון הכיר בזכותו של הפרט לשם טוב כזכות הופלדיאנית ולפיכך פגיעה בה, גם ואולי במיוחד כשמדובר בפגיעה אגבית במסגרת פסק דין, מקנה זכות ערעור.
54. בעוד שברוב המקרים מוקנה לאדם ששמו הטוב נפגע סעד מכוח חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965, הרי שאם הפגיעה הזו נעשתה אגב אורחא במסגרת פסק דין, לא קיים לנפגע מזור לבד מהגשת ערעור. לא מיותר לחזור ולהזכיר את דבריה הנכוחים של השופטת שטרסברג-כהן באותו עניין:

"קיים יחס הדוק בין כבודו של אדם לבין שמו הטוב... ככל שהרחיק השופט לכת בחומרת הדברים שאותם ייחס לעד באופן הבוטה שבו נמתחה הביקורת על העד ובפגיעה הממשית שנגרמה לו על ידי דברים שנכתבו עליו ושלא נדרשו לצורך ההכרעה בדינו של האחר, כך גדל הצורך בהתערבות הביקורת השיפוטית... לדעתי, אין להשאיר פגיעה כה קשה ללא תרופה ואין ליתן תרופה אלא בדרך המלך של הליך מוכר. אני סבורה, כי הדרך הראויה היא הערעור ולא הבג"ץ... ניתן לטעון בו לטעות משפטית של השופט בחורצו דינו של העד בהליך שבו אינהרנטית אין לעד אפשרות להתגונן, ובו על שופט להכריע במחלוקת שבין הצדדים המתדיינים בפניו, על פי החומר הראייתי שהוגש לו, ואין עליו לחרוץ דינו של מי שאינו צד להליך. בעשותו כן נפתחה על ידי השופט זירה שבה העד הזר להליך הפך להיות "צד" לו במובן הרחב של מונח זה..."

...בעניינינו, ביטא שופט השלום עמדה שלפיה ניתן 'להוכיח' נגד עד האשמות שונות, ומשאלה לא נסתרו על-ידינו, ניתן לקבוע לגבי העד קביעות חורצות דין ו'מרשיעות' ואף 'להענישו' בגינן. בכך הפך עניינינו של העד לעניין שהוכרע בו והוא עצמו הפך 'צד' להליך..."

סוף דבר, לפנינו מקרה חריג הנמנה עם אותם מקרים חריגים שבהם ראוי לפתוח את שערי בית המשפט בפני הנפגע ולהושיט לו סעד. בפסק דינו של בית משפט השלום יש כדי לפגוע בזכות העד שלא להיות 'מורשע' ללא משפט ובזכותו לכבוד ולשם טוב. הפגיעה בו היא ממשית, מוחשית, חמורה, ובלתי נחוצה לצורך ההכרעה

בדין... בנסיבות חריגות אלה, נראה כי יש מקום להוסיף לעד סעד, שכן זכותו נפגעה פגיעה אנושה, ומקום שבו יש זכות שם גם התרופה... אי הכרה בתרופה מהווה פגיעה בזכות אדם חוקתית בדומה לפגיעה הראשונה בה... הדרך ההולמת היא – לדעתי – הערעור... לו דעתי הייתה נשמעת הייתה נדחית העתירה לבג"ץ ומתקבל הערעור, במובן זה, שקביעות נגד העד, בפסק דינו של בית משפט השלום, שהן בעלות אופי מפלילי ופוגעות פגיעה קשה וחמורה בשמו הטוב של העד, במעמדו ובפרנסתו, קביעות שאינן דרושות לצורך ההכרעה במשפט לא לו... תיחשבנה כקביעות מיותרות וחסרות תוקף מחייב כלפי כולי עלמא...".

55. בית הדין הארצי לעבודה הנכבד מתבקש לאמץ, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה דנו, את הדברים הנ"ל ולהחילם בשינויים המחוייבים גם ביחס לקביעות שנכללו בפסק-הדין מושא הערעור, שהן חריגות מאוד בכל קנה מידה, הן בחומרתן והן בהיקפן, הגם שכלל לא נדרשו לעיקר ההכרעה בתיק.

56. אלא שגם אם נצמד בדרך שהותוותה בדעת הרוב בעניין צ'ירנסקי הנ"ל, נגיע למסקנה כי למערכת זכות להגיש ערעור על פסק דינו של בית הדין קמא, נוכח פסיקת בית הדין הנכבד הזה, שתפורט להלן.

57. ב-ע"ע (ארצי) 311/09, 312/09 פלאפון תקשורת ואריה קרקו (בהתאמה) נ' לילך אלול, (פורסם בנבו, 16.9.2010) (להלן: "עניין קרקו") קבע בית הדין הנכבד הזה, כי כאשר בית הדין האיזורי חייב את המעסיק לשלם פיצויים לעובדת בשל כך שהיא הוטרה מינית על ידי עובד אחר, הרי שקמה לעובד, שהופיע בפניו כעד ולא היה בעל דין פורמלי, זכות ערעור. וכך נקבע שם:

"בהליך דנא, מר קרקו היווה דמות מרכזית, הופנו נגדו טענות קשות בעלות מאפיינים פליליים חמורים, הן בדבר מעשי הטרדה מינית והן בדבר קנייה וביום עדויות שקר.

בית הדין האיזורי קבע ממצאים עובדתיים חמורים הנוגעים ישירות להתנהלותו של מר קרקו, וזאת מבלי שניתנה לו ההזדמנות הנאותה להתגונן בפני הטענות שהופנו נגדו. אמנם, מר קרקו היה עד מרכזי בהליך, אולם בכך לא התאפשר לו להגיש כתב הגנה מפורט, להביא עדים מטעמו ולהגיש ראיות. בנוסף, כאמור, מר קרקו לא נחקר חקירה נגדית על הכחשותיו את טענות הגב' אלול בעניין ההטרדות המיניות, כפי שהובאו בתצהירו שהוגש מטעם חברת פלאפון.

בנסיבות אלו, בהן מתנהל הליך שעניינו הטרדה מינית, בו מופנות טענות כה קשות כלפי אדם, היה על התובעת בבית הדין האיזורי לצרף את מר קרקו כנתבע. בהעדר צירופו, היה על בית הדין האיזורי להפעיל את סמכותו מכוח סעיף 18 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ"ב-1991, ולצרפו כנתבע להליך.

קביעותיו העובדתיות והמשפטיות של בית הדין האיזורי בנוגע למר קרקו, ככל שהיו נותרות על כנן, היו עלולות לפגוע קשות בעתידו המקצועי, כמו גם בחיי משפחתו. מצב דברים מעין זה מחייב את בית הדין להפעיל מיוזמתו את הסמכות הנתונה לו כאמור, ולאפשר לאדם להתגונן כבעל דין בהליך.

מהטעם הזה ניתנה למר קרקו הזדמנות להביא את עמדתו בפנינו, כבעל דין בערעור, הן על ידי הגשת טיעונים בכתב והן על ידי שמיעת טענות באת כוחו במעמד

58. הקביעות שנקבעו בעניין קרקו מתאימות גם לענייננו, בשני היבטים המחוייבים. כשם שקרקו "היווה דמות מרכזית" בהליך בו העיד, כך הייתה המערערת דמות מרכזית בהליך שהתנהל בבית הדין קמא; כשם שכנגד קרקו הופנו טענות קשות, כך גם הופנו טענות קשות כנגד המערערת; כשם שבית הדין האיזורי "קבע ממצאים עובדתיים חמורים הנוגעים ישירות להתנהלותו של מר קרקו", כך קבע בית הדין קמא ממצאים חמורים הנוגעים ישירות להתנהלותה של המערערת; כשם שבית הדין קבע את הממצאים האלו בעניין קרקו "מבלי שנתנה לו ההזדמנות הנאותה להתגונן בפני הטענות שהופנו נגדו", כך גם קבע בית הדין קמא ממצאים בעניין המערערת, מבלי שניתנה לה ההזדמנות הנאותה להתגונן בפני הטענות שהופנו נגדה; כשם שבעניין קרקו "לא התאפשר לקרקו להגיש כתב הגנה מפורט, להביא עדים מטעמו ולהגיש ראיות", כך גם לא התאפשר למערערת להגיש כתב הגנה מפורט, להביא עדים מטעמה ולהגיש את ראיותיה; כשם ש"קביעותיו העובדתיות והמשפטיות של בית הדין האיזורי בנוגע למר קרקו, ככל שהיו נותרות על כן, היו עלולות לפגוע קשות בעתידו המקצועי, כמו גם בחיי משפחתו", כך גם קביעותיו העובדתיות והמשפטיות של בית הדין קמא בנוגע למערערת, עלולות לפגוע קשות בעתידה, כמו גם בחיי משפחתה ואורח חייה.

59. לא לחינם קבע בית דין נכבד זה בעניין קרקו:

"טענות קשות אשר יש בהן כדי להכפיש את שמו של מר קרקו... דורשות בירור עובדתי זהיר, מעמיק ויסודי, בשים לב להשלכות הרות הגורל שיש להן על חייו הפרטיים והמקצועיים של מר קרקו, כמו גם על שמה של חברת פלאפון כחברה הנותנת שירותים בשוק תחרותי למאות אלפי לקוחות בכל רחבי הארץ" (שם, בפיסקה 19).

60. גם דברים אלו מתאימים לענייננו ככפפה ליד, ויש בהם כדי לפתוח את שערי בית הדין הנכבד הזה בפניה של המערערת. פסק דינו של בית הדין קמא הכפיש, הלכה למעשה, את שמה הטוב של המערערת ולכן נדרש בעניין זה בירור עובדתי זהיר, מעמיק ויסודי, בשים לב להשלכות הרות הגורל שיש לקביעות אלה לחייה של המערערת.

61. ודוק; הדברים שנקבעו בפסק הדין עלולים גם לחשוף את המערערת לתביעת שיפוי/השבה מצד המדינה. שכן, לכאורה, התמונה העולה מפסק דינו של בית הדין קמא, מעידה שהמערערת היא שגרמה במישרין ליצירתם של תנאי העסקה פוגעניים.

62. זאת ועוד; הקביעות שבפסק הדין עלולות גם לחשוף את המערערת לתביעות כספיות אישיות מצידם של עובדים אחרים. מדובר בקביעות כלליות, שאינן מתחמות בהכרח לאירועים ספציפיים במועדים קונקרטיים, ואם לא תינתן לה זכות לערער, הן עלולות לשמש כנגדה בהליכים אחרים, שבגדרן יקשה עליה מאוד להתגונן מפני הטענות האמורות.

63. הנה כי כן, קיים חשש ישיר לפגיעה ממונית במערערת, נוכח הממצאים שנקבעו בפסק הדין. בית המשפט העליון קבע כבר כי טעם זה לבדו מצדיק הכרה במתן זכות ערעור לעד:

"במקרה דנן הוכיח המבקש כי נפגעה זכות הופלדיאנית שלו באופן המאפשר לו להגיש הליך ערעורי... אכן, לפי ההלכה הקיימת, לא די בפגיעה בשם טוב על מנת לבסס מעמד להגיש הליך ערעורי, שכן לצורך כך נדרש כי מגיש ההליך הערעורי

יהיה 'צד להליך בפועל'... נדרש שיוכח כי פסק הדין עליו הוא מבקש לערער משליך באופן ישיר על עיסוקו המקצועי או על זכויותיו הקנייניות... נקבע כי למערער מעמד להגיש ערעור שכן בהסכם שאושר על ידי בית המשפט היה כדי לשחרר גורמים שונים מאחריות לנזקים או להפסדים ולהותיר את המערער חשוף לבדו לסיכון כי יחוייב בגינם. דעתי היא, כי גם בענייננו הוכחה פגיעה ישירה בעיסוקו המקצועי של הבורר... קיים אף חשש ישיר יותר לפגיעה ממונית... הותרת פסק דינו של בית המשפט קמא על כנו מעלה חשש ממשי כי הבורר יעמוד בפני הסיכון שתוגש נגדו תביעה להשבת כספים שקיבל בגין ניהול הבוררות... (פיסקה 5 ברע"א 9124/06 פרי נ' לוקי, (18.2.2007)).

בית הדין הנכבד מופנה גם לע"א 7170/13 נכסים יזום ופיתוח נ' דן חברה לתחבורה ציבורית, בפיסקה 34; בג"ץ 217/06 אריאל חזק נ' שופט ביהמ"ש השלום באשדוד; בש"א 63/09 רוזנר נ' קרוזנר ואורט, (פורסם בנבו, 26.5.2009).

64. בהקשר זה חשוב לציין כי בע"א 6779/00 וולבסקי נ' הכונס הרשמי, (פורסם בנבו, 15.10.2002), נפסק שדי בפוטנציאל לפגיעה כספית ורכושית משמעותית, כדי להקנות למי שלא היה בעל דין בערכאה הדיונית זכות להגיש ערעור על פסק הדין.

65. לבד מהזכויות ההופלדיאניות שעליהן עמדנו לעיל, הרי שניתן להצביע על זכות נוספת של המערער שנפגעה והיא זכותה לחיסיון עורך דין-לקוח. כפי שיפורט בהרחבה בפרק שיוחד לכך, בית הדין קמא קבע כי תותר הגשתה כראיה של טיוטת תצהיר שהועברה על ידי ב"כ המערער לנציגת המדינה, וזאת הגם שמסמך כזה חוסה תחת חיסיון עורך דין-לקוח. פגיעה בזכות הזו מעניקה גם היא מעמד להגשת ערעור.

66. אחרון, אחרון; פסק דינו של בית הדין האיזורי הנכבד פוגע כאמור גם בזכותה של המערערת לפרטיות, שכן הוא מתייחס לאופן התנהלותה ברשות היחיד. בית המשפט העליון פסק בשורה של מקרים בשנים האחרונות כי זכותו של אדם "להיעזב במנוחה" בביתו-מבצרו, היא זכות יסוד חוקתית שעל כל רשות שלטונית – לרבות כל ערכאה שיפוטית – לכבדה:

"הזכות החוקתית לפרטיות משתרעת, בין השאר – ובלא כל ניסיון להקיף את הזכות על כל היבטיה – על זכותו של אדם לנהל את אורח החיים שבו הוא חפץ בדל"ת אמות ביתו, בלא הפרעה מבחוץ. ביתו של אדם הוא מבצרו, ובגדריו הוא זכאי לכך כי יניחו אותו לעצמו, לפיתוח האוטונומיה של הרצון הפרטי שלו" (שם, בעמוד 470).

...חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו הכיר במפורש בזכות חוקתית לפרטיות... בכך הוכרה זכות חוקתית לפרטיות בהיקף רחב יותר מהיקפה של הפרטיות בחוק הגנת הפרטיות. אכן, מכוחו של חוק היסוד הפכה הפרטיות לזכות חוקתית-על-חוקתית... כל רשות מרשויות השלטון – וכל בית דין ובית משפט במדינה בכלל זה – חייבת לכבדה"

(ע"א 8954/11 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 24.04.2014), בפסקה 70).

67. כן ראו ע"א 1697/11 א. גוטסמן אדריכלות בע"מ נ' אריה ורדי, (פורסם בנבו, 23.01.2013), שבו נפסק כדלקמן:

"התנהגותו של אדם בתוך רשות היחיד שלו, ביתו-מבצרו, היא עניין החוסה באופן מובהק תחת כנפיה של הזכות לפרטיות. פנים ביתו של אדם הוא מבצרו, ובגדריו

הוא זכאי לכך כי יניחו אותו לעצמו. בתוככי ביתו של אדם מממש הוא את זכותו לפרטיות בצורה המובהקת ביותר. לפיכך, לאדם יש ציפייה סבירה כי תמונות פנים ביתו לא יפורסמו לציבור הרחב ללא הסכמתו. (שם, בפסקה 15).

68. כשם שלאדם יש ציפייה סבירה כי "תמונות פנים ביתו" במובן המילולי של המונח – לא תפורסמה לציבור הרחב ללא הסכמתו, מקל וחומר שיש לו ציפייה סבירה כי "תמונות פנים ביתו" במובן הרחב של המונח, הכולל את תיאור התנהגותו ברשות היחיד – לא תפורסמה לציבור הרחב ללא הסכמתו. לא כל שכן באופן משולח רסן ופוגעני ובכוונת מכוון, כשם שעשה המשיב 1, כפי שיתואר עוד בהרחבה להלן.

69. סעיף 11 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו מורה: "כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את הזכויות שלפי חוק יסוד זה". היינו: שומה על בית הדין קמא וגם על בית המשפט לכבד את זכותה של המערערת לפרטיות (המעוגנת בזכות יסוד חוקתית העומדת בפני עצמה בחוק היסוד האמור), ולשם טוב (המהווה חלק מהזכות החוקתית לכבוד). התיאורים והקביעות בפסק הדין בנוגע להתנהגותה של המערערת ברשות היחיד שלה ושל בעלה וילדיה פוגעים במידה העולה על הנדרש בנסיבות העניין בזכויותיה לשם טוב ולפרטיות, ובכך יש משום הפרה נוספת של זכויות הופלדיאניות שלה (לעניין חובתה של הרשות השופטת להגן על הזכויות המעוגנות בחוק היסוד האמור ועל חובתה לכבדן, עיינו גם בבג"ץ 2944/10 אברהם קוריצי נ' בית הדין הארצי לעבודה, (פורסם בנבו, 13.10.2015) בפסקה 62; ובהקשר של פגיעה בחיסיון ובזכות לפרטיות ראו: בג"ץ 3809/08 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משטרת ישראל, (פורסם בנבו, 28.05.2012) בפסקה 22).

70. יודגש, כי בקביעותיו של בית הדין קמא יש משום סיום ההליך בכל הנוגע לאופי ההעסקה במעון ראש הממשלה. ובלשונו של השופט (כתוארו אז) א' ברק ב-בש"פ 658/88 חסן נ' מדינת ישראל – "התיק הזה – סגור". באותו עניין הבחין השופט א. ברק בין מצב שבו שמו הטוב של אדם, שלא היה צד להליך, נפגע "אך הדבר בא תוך כדי הליך שבו לא נמתחה חזית בינו לבין זולתו", לבין מצב שבו שמו הטוב של אדם נפגע בגדרי הליך שבו נמתחה חזית כאמור. והוטעם: "אין דבר בדין הכללי – לא בניסוחו ולא בהגיונו – שימנע הפעלת הערעור בעניינו של יצד למעשה, שאיננו יצד פורמאלי". כזה הוא בדיוק מעמדה של המערערת בהליך דנא.

71. ודוק: צירופו של צד שעלול להיפגע מההחלטה – נובע גם מכללי הצדק הטבעי. בית הדין הנכבד מופנה להחלטת כבוד השופט פוגלמן ב-בר"ם 1469/12 קונסבלר נ' עמותת תושבים למען נווה צדק, (19.6.2012), שבה נקבע כי ראוי להיענות לבקשה של צד שלישי להצטרף כמשיב לעתירה, מקום שזיקתו אליה – הפגיעה שעתידה להיגרם לו – נובעת אפילו מהחלטת ביניים, ולא מהסעדים הסופיים המבוקשים בעתירה. וכך נפסק שם:

"הכללים האמורים לעניין צירוף משיבים לעתירה מקורם בכללי הצדק הטבעי, המחייבים להעניק למי שעלול להיפגע מקבלת העתירה הזדמנות להציג את עמדתו וטענותיו קודם שתינתן החלטה... הצירוף אף נועד לסייע לבית המשפט להכריע על סמך תשתית עובדתית רחבה יותר (...). ובלשונו של השופט י' זמיר בעניין לנדאו: 'חס וחלילה לבית המשפט לפגוע בזכויותיו של אדם, או להרשות לאחר לפגוע בזכויותיו של אדם, בלי שניתנה לאותו אדם הזדמנות נאותה להציג את ענינו בפני בית המשפט. ושנית, מי שנוגע לעניין ועלול להיפגע מצו בית המשפט, אין כמוהו להציג את הצד שכנגד, כדי שבית המשפט יוכל לבסס את החלטתו על תמונה שלמה

ואמינה של המצב".

72. החלטה זו ניתנה אמנם מקום שבו קיימת הוראה מפורשת לעניין צירופו כמשיב של כל מי שעלול להיפגע מקבלת עתירה מינהלית, ואולם לנוכח הקביעות העקרוניות הנ"ל, בדבר היותו של הכלל האמור מושתת על כללי הצדק הטבעי – החלים על כל טריבונל שיפוטי ובכל הליך שיפוטי – מתחייבת המסקנה כי משנתגלתה לבית הדין, במהלך שמיעת הראיות (תוך הרחבת חזית לעומת הנטען בכתב התביעה) "תמונה עגומה", כפי שתוארה על יד בית הדין קמא בפסק הדין – היה עליו לעשות שימוש בסמכותו לפי תקנה 18 לתקנות בית הדין לעבודה, מיוזמתו (בהתאם לסמכות המסורה לו בתקנה האמורה), גם אם מלכתחילה נראה כי לא ניתן היה להגיש את התביעה כנגד המערערת לבית הדין לעבודה דווקא. לא מיותר להפנות בהקשר זה, בדרך ההיקש, לדברים שנפסקו ב-רע"א 3101/96 רוזן נ' טל:

"...משהתגלתה – לדעת בית המשפט קמא – במהלך שמיעת הראיות תמונה של בורות למראית עין שיש בה כדי להיות קנוניה להונאת או הולכת שולל של טל, היה מקום לאפשר לבורר לומר את דברו בטרם ייאמרו עליו דברים קשים שאין הוא יכול להתגונן בפניהם..."

73. מכל האמור לעיל, עולה בעליל כי בפני בית הדין הנכבד הזה מקרה חריג, הנמנה עם אותם מקרים חריגים הזועקים לשמיים שבהם ראוי לפתוח את שעריו של היכל הצדק בפני המערערת. בפסק דינו של בית הדין קמא, יש כדי לפגוע בזכותה של המערערת שלא להיות "מורשעת" ללא משפט ובזכותה לכבוד ולשם טוב. הפגיעה היא ממשית, מוחשית, חמורה ובלתי נחוצה לצורך ההכרעה בדין (ראו והשוו לדבריה של השופטת שטרסברג-כהן בעניין צ'ירינסקי הנ"ל).
העתקים מפסקי הדין שלעיל רצ"ב ומסומן "4(1)"

74. למען הסר ספק יובהר כבר עתה: ערעור זה אינו מוגש משום שנקבעו בו קביעות בדבר אמינות עדותה של המערערת.
לא ולא!

הערעור מוגש משום שבית הדין קמא קבע כאמור קביעות חמורות ביותר כנגד המערערת, אף ללא קשר למהימנות עדותה, הפוגעות כאמור בפרטיותה, חודרות לתדרי חדרים, ויוצרות אווירה בלתי נעימה במעון, כמו גם מפרות את החיסיון של עורך-דין לקוח, ומכאן שמקל וחומר, רשאית היא להגיש ערעור זה בזכות.

75. מעבר לצורך, מופנה גם בית הדין הנכבד לסעיף 33 לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969 "סדרי דין", הקובע:

"בכל עניין של סדר דין שאין עליו הוראה בחוק זה או בתקנות שלפיו, ינהג בית הדין בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק".

76. החוק הנ"ל אינו קובע סדר דין בשאלת זכותו של צד שלישי להגיש ערעור כנגד פסק דין, שניתן בהליך שלא היה צד לו. בנסיבות העניין, ברי איפוא כי מתן אפשרות למערערת להשיג על הקביעות כנגדה בפסק הדין, היא הדרך הטובה ביותר לעשיית משפט צדק, כאמור בסעיף 33 הנ"ל.

77. כל מבוקשה של המערערת הוא כי ייעשה עימה צדק, וכי תקבל את יומה בבית הדין האיזורי שם תנהל הליך הגון ומקובל, אשר בו תשטח את טענות ההגנה שבידה ותזמן לעדות עדים המפריכים את טיעוני המשיב 1.

הא ותו לאו!

ג. טענות המשיב 1 כנגד המערערת וקביעות בית הדין קמא

78. לטענת המשיב 1, המפורטת באריכות בתצהירו ובתובענה, הוא היה חשוף במהלך עבודתו במעון לצעקות, הערות פוגעניות והשפלות רבות. כן טען המשיב 1 כי יחסי האנוש בין המערערת לבין עובדי המעון, והוא בכללם, היו "בלתי נסבלים, משפילים ומעליבים", באורח המגיע לכדי העסקה פוגענית.

79. בית הדין קמא קיבל למעשה את הטענה הנ"ל בשלמותה וקבע (בסעיף 12 לפסק הדין):

"בחינת חומר הראיות שהוצגו לפנינו...מעלה תמונה עגומה ביותר לגבי המתרחש במעון ראש הממשלה בכל הנוגע לאופן העסקת העובדים, סביבת העבודה שהם חשופים לה, היחס אליהם והשמירה על כבודם ועל זכויותיהם".

80. ומהן הראיות שעליהן ביסס, כביכול, בית הדין קמא קביעה חמורה זו?

(1) תצהיריהם של המשיב 1 וחברו גיא אליהו (להלן ולעיל: "אליהו"), שהגיש אף הוא כנגד חלק מהמשיבים תובענה כמעט זהה לזו של המשיב 1, בשיטת "העתק הדבק". כפי שיפורט להלן בהרחבה, חרף העובדה שבית הדין קמא מנע למעשה מההגנה לחקור את המשיב 1 בחקירה נגדית מאוזנת, סבירה והוגנת, היו בפני בית הדין קמא ראיות הסותרות בעליל את טיעונו הנ"ל של המשיב 1, ואשר מהן התחייבה מאליה המסקנה כי אין ליתן אמון ולו במילה אחת שלו, ובוודאי לא ניתן היה לסמוך על האמור בתצהירו. לעניין זה מופנה בית הדין הנכבד לפרק ד' להלן.

(2) באשר לתצהירו של אליהו, אשר הגיש כאמור אף הוא תובענה שתוכנה זהה להפליא לתובענה נשוא ערעור זה, מן הסתם עקב העובדה ששניהם יוצגו ע"י אותו עורך דין, התעלם בית הדין מהסתירות שבעדותו, כמו גם מהעובדה שמדובר בעדות תובע, בעל עניין, שמטבע הדברים לא זומן על ידי המשיב 1 במטרה ליתן עדות העלולה לפגוע בתביעתו.

(3) לא למותר לציין, כבר בשלב זה, כי הן אליהו והן המשיב 1, הודו בפה מלא כי היו מוכנים להמשיך לעבוד במעון, חרף טענתם בדבר ההתנכלות הקשה כלפיהם, והדבר מדבר בעד עצמו. בית הדין קמא לא העניק לעובדות אלה, שכלל לא היו שנויות במחלוקת, את משקלן הראוי, ולהיפך: הוא שגה בכך שאיין למעשה את משקלן, עקב טענה מהדין המהותי, שכלל אינה ממין העניין, כמפורט להלן.

81. נדבך נוסף שעליו השתית בית הדין קמא, גם כאן בשגגה מובהקת, את קביעותיו כנגד המערערת, הן שעות העבודה הרבות שבהן עבד כביכול המשיב 1. בית הדין קמא התעלם לחלוטין מהודאת בעל הדין של המשיב 1, לפיה הוא - והוא בלבד - זה שקבע את היקף שעות עבודתו והיקף שעות העבודה של עובדי המעון הכפופים לו, ועל המשמעות הנובעת מכך נרחיב בפרק ד' להלן. בתוך כך, התעלם גם בית הדין קמא מהעובדה שעבודה בשעות נוספות רבות, מקנה תמורה לעובד ואינה מעידה בהכרח על התנכלות.

כן התעלם בית הדין קמא מעדותו המפורשת של אליהו בסוגיה זו, אשר ממנה עולה בעליל כי דו"חות שעות העבודה שניפק והגיש המשיב 1 לממונים עליו במשרד ראש הממשלה לא היו "מדויקים", כמו גם

מראיות המוכיחות כי המשיב 1 "ניפח" את היקף שעות עבודתו, ושיבץ עצמו למשמרות רבות, למרות שלא היה כל צורך בכך, כמפורט בפרק ה' להלן.

82. עדות נוספת שעליה השתית בית הדין קמא את פסק דינו בעניין זה, היא עדותו של מר סלע (להלן: "סלע"), שהעיד כי המערערת "אסרה עליו להגיש לה מים והוא נפגע מאוד" (סעיף 22 לפסק הדין) והגב' אתי חיים (להלן: "חיים"), שתיארה אירוע חד פעמי שבו המערערת כעסה עליה והתפרצה כביכול בגין מעשיו של אליה וטענה בנוסף כי "התעלפה", נוכח הלחץ שבו הייתה שרויה במהלך עבודתה במעון (סעיף 22 לפסק הדין).

83. לא הוכח ואף לא נטען בתובענה או מפי המשיב 1 ועדיו, כי הוא נכח באירועים אלה או כי הוא נפגע מהם – אלא להיפך: הוכח מפיו כי הוא העיד על כך מפי השמועה, אך חשוב מכך – מדובר באירועים חד פעמיים המוכחשים כשלעצמם, אשר אינם עולים כדי העסקה פוגענית, נוכח האסמכתאות שבית הדין קמא בעצמו סמך דעתו עליהן בסעיף 21 לפסק הדין, ולפיהן לא כל התנהלות של מעסיק, ממנה נפגע העובד, מגיעה כדי התנכלות תעסוקתית.

84. לעניין זה יש חשיבות רבה לדבריו של המשיב 1, במהלך חקירתו הנגדית בפני בית הדין קמא:

"ההתעמרות הקשה ביותר הייתה כעבור חודש וחצי כאשר רן ישי התקשר לבית ראש הממשלה אני עניתי לו לטלפון ואמרתי לו שהגב' נתניהו אוכלת, והוא אמר לי בסדר אני אתקשר יותר מאוחר. הגב' נתניהו שאלה אותי מי היה בטלפון, ואז פשוט היא אמרה לי איך אתה מעז להוציא חומר כל כך רגיש" (ההדגשה הוספה – י.כ.).

"ש. איזה חומר?"

"ת. שאמרתי [שהיא] אוכלת... אולי לך זה נשמע מצחיק, ואני עד היום פגוע מזה..."

(פרוטוקול מיום 25.3.15 עמ' 32).

85. משמצאנו כי לטענת המשיב 1, ההתעמרות "הקשה ביותר" בו, מסתכמת באירוע שהשומע סבר כי הוא "מצחיק" (כלשונו של המשיב 1), עולה מאליה השאלה, כיצד יכול היה בית הדין קמא לקבוע כי המערערת התעמרה במשיב 1, נוכח שאר טענותיו הקלושות בעניין זה, הקשורות ל"שקיות חלב", "אריזות ביצים" ושאר מיני ירקות, שאינן אלא רכילות זולה ו"טענות צבע", שכוונו בזדון לאמצעי התקשורת! לא מיותר לציין, כי אף גרסתו הנ"ל של המשיב 1, הוכחה ע"י רן ישי במהלך חקירתו הנגדית (פרוטוקול מיום 25.5.15 בעמ' 121).

86. הנה כי כן, אף לו היו מוכחות כל טענות המשיב 1 בהקשר להעסקה פוגענית, והן מוכחות מכל וכל, ברי כי הן אינן עולות כדי "העסקה פוגענית", כהגדרתה בספרות המשפטית, אף לשיטת בית הדין קמא, בכבודו ובעצמו.

87. ואולם, וזה החשוב, כפי שיפורט להלן בהרחבה, מהראיות שנפרסו בפני בית הדין קמא ומעיון בפסק הדין, מתוכו ומתוכנו, עולה בעליל כי אסור היה לבית הדין קמא להאמין ולו למילה אחת ממוצא פיו של המשיב 1, וכי היה עליו לדחות את טיעונו כנגד המערערת מכל וכל, מהנימוקים כדלקמן.

ד. מהימנות המשיב 1 ועדיו – הפרק החסר בפסק הדין

88. כותרתו של סעיף 21 לפסק הדין היא מהימנות "התובע ועדיו". דא עקא, ולמרבה הפליאה, חרף כותרת מבוטחה זו, דן אמנם בית הדין קמא במהימנות כל עדיו של המשיב 1, אך לא דן כלל בשאלת מהימנותו של המשיב 1 עצמו.

הייתכן כדבר הזה? האמנם מדובר בשגגה הנובעת מהיסת הדעת, או שמא בית הדין קמא העדיף שלא לדון במהימנות עדות המשיב 1, נוכח הממצאים הרבים והקשים שהיו בפניו בעניין זה?

89. חשוב להבהיר ולהדגיש, כי לא מדובר במחדל של מה בכך, שכן כפי שיפורט להלן, וחרף העובדה שבית הדין קמא לא איפשר, כאמור לעיל ולהלן, לנהל חקירה נגדית מאוזנת, הוגנת וסבירה בשאלת מהימנותו וטיעוניו של המשיב 1 לגופם, היו בפניו ראיות למכביר, חמורות ונוקבות, המעידות כי אין להאמין ולו למילה אחת ממוצא פיו של המשיב 1.

ונפרט:

ד(1). המשיב 1 מעולם לא התלונן על העסקה פוגענית ורצה לשוב לעבודתו ובלבד שיקבל תקן

90. העובדה שהמשיב 1 רצה לשוב לעבודתו אף לאחר התפטרותו, ובלבד שיקבל תקן (ולמעשה קביעות), והעובדה שטענותיו בדבר העסקה פוגענית הועלו לראשונה בכתב התביעה והוא מעולם לא התלונן על העסקה פוגענית במהלך העסקתו במעון, אינן שנויות במחלוקת (בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה למשל לפרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 21, מול השורות 14-1).

91. דא עקא, שבית הדין קמא היה מודע לעובדות אלה, אך במקום ליתן להן את המשקל הראייתי הראוי, הוא קבע (בסעיף 41 לפסק הדין):

"זכותו של העובד לעבוד בסביבת עבודה נקייה מהתעמרות אינה תלויה כלל ועיקר בשאלה אם התלונן על התעמרות".

92. אכן, ובכל הכבוד, מילים כדורבנות, שאיש אינו חולק עליהם. אך דומה שבית הדין קמא "עירב" בקביעה דנא בשגגה, מין שאינו במינו: מחד, זכות מהותית של עובד שכלל אינה שנויה במחלוקת, לעבוד בסביבת עבודה נקייה מהתעמרות – ומאידך, המסקנה הראייתית שהתחייבה מעדותו הכבושה של המשיב 1, כמו גם מהעובדה שמעולם לא התלונן על תנאי העסקתו אלא רצה בכל מאודו לשוב לעבודתו, חרף טענותיו בעניין ההתעמרות.

93. בעניין זה, היה על בית הדין קמא להסיק את המסקנה הראייתית המתבקשת מאליה, והיא, שאין להאמין לטיעוניו של המשיב 1, למצער בסוגיית ההתנכלות וההעסקה הפוגענית. חובה על אדם הטוען להתנכלות כה קשה וכה פוגענית במקום עבודתו, כי יטען זאת בהזדמנות הראשונה ולא יבקש לשוב למקום עבודתו, שבו הוא "סובל" כל כך לטענתו, ובלבד שיקבל "קביעות". בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה גם לעדותו של אליהו בסוגיה זו, להלן בפרק ה', והמסקנות לעיל יפות אף לעדות זו.

באשר למשמעות של "עדות כבושה" והמשקל הראייתי שיש ליתן לה, מופנה בית המשפט הנכבד לע"פ 6908/10 רן דוד נ' מדינת ישראל, (פורסם ב"נבו"), שם נקבע:

"לכבישת עדות, אשר לא ניתן הסבר מניח את הדעת לכבישתה, השלכות שונות. ראשית, כידוע, משקלה של עדות כבושה אינה רב (ראו, למשל ע"פ 7392/08 אלטורי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], 1.7.2009), כמו כן בעדות

כבושה ניתן למצוא לעיתים חיזוק לראיות התביעה (ראו ע"פ 365/81 אושרי נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(1) 114, 129 (1983)), ויש בה גם לפגוע במהימנות מוסר הגרסה הכבושה. נוכח שינוי גרסתו של המערער, אין לנו צורך לדון במשקל שיש ליתן לעדותו. עם זאת סבורני, כי יש בכבישת העדות כדי להוסיף להתרשמות השלילית הכוללת ממהימנותו של המערער."

"5" לנחיות בית הדין הנכבד, העתק פסק הדין הנ"ל רצ"ב להודעת הערעור ומסומן "5".

94. לא למותר לציין כבר בשלב זה, כי בית הדין קמא התעלם גם מהמסקנות הראייתיות המתחייבות מקביעתו, ולפיה החובה למנוע התנכלות מוטלת "על המעסיק", בצירוף העובדה שהמשיב 1 לא התלונן כלל כאמור במהלך העסקתו על התנכלות. וכי כיצד יכולה היתה המדינה – שהיא לכל הדעות מעסיקתו של המשיב 1 – למנוע העסקה פוגענית שכלל לא הובאה לידיעתה, נוכח העובדה שהמשיב 1 לא התלונן כאמור מעולם בפניה על העסקה פוגענית?

ודומה שאין צורך להרחיב עוד בנוגע לשגגה שנפלה בפסק הדין בעניין זה, כמפורט לעיל.

ד(2). התעלמות בית הדין קמא מהעובדה שהמשיב 1 הסתיר בתובענה את פיטוריו מעבודתו הקודמת בגין התנהגות אלימה פיזית ומילולית, ומסקנתו השגויה נוכח ממצא ראייתי חמור

זה

95. עיון בתובענה ובתצהירו של המשיב 1, מגלה כי לשיטתו, הוא היה והינו עובד למופת (סעיפים 10 ו-14 לתובענה). בכל צעד ושעל מתאר עצמו המשיב 1 כעובד מצטיין וחרוץ ביותר, שמילא את תפקידו בכל שלב ושלב בחייו, באופן המיטבי. דא עקא, שרק פרט אחד "קטן" השמיט המשיב 1 מהתובענה: בסעיפים 10 ו-14 לתובענה, שבהם מתאר כאמור המשיב 1 בגאווה רבה את הרקע התעסוקתי הקודם להעסקתו במעון, הוא לא גילה כי סולק מעבודתו הקודמת ב"יחידת מגן" בבושת פנים, בגין אירוע אלימות פיזית ומילולית, שבו היה מעורב.

96. המשיב 1 הואיל להתייחס לעובדה חמורה ורלבנטית זו, רק לאחר שהמשיבה 2 חשפה אותה בסעיף 2 לכתב הגנתה (נספח א') וגם זאת בחצי פה, ותוך ניסיון הטעיה נוסף:

"עזבתי את מקום עבודתי הקודם עקב סכסוך שפרץ ביני ולבין עובד".

(סעיף 7 לתצהיר המשיב 1).

97. ומהי מסקנתו של בית הדין קמא, נוכח ניסיון הטעיה כפול וחמור זה? לשיטתו:

"לאחר שהתובע התפטר מעבודתו במעון, הוא התקבל חזרה לעבודה ביחידת המגן

...משמע שהוא נמצא ראוי לעבודה ביחידה זו, והדבר מדבר בעד עצמו" (סעיף 26

לפסק הדין).

98. מעבר לעובדה כי שובו של המשיב 1 לעבודה ממנה סולק בגין אלימות הינה ראייה נסיבתית, אשר המסקנה שהסיק ממנה בית הדין קמא אינה דווקא המסקנה היחידה העולה ממנה, בולט בהיעדרו המשקל הראייתי שהיה על בית הדין קמא להעניק להפרת חובת גילוי חמורה זו על ידי המשיב 1, וכפועל יוצא מכך לחוסר תום ליבו הבוטה והחריג.

- ומהו המשקל הראייתי שהעניק בית הדין קמא, אם בכלל, לממצא עובדתי זה? – "אפס!"
99. בית הדין קמא פטר למעשה את המשיב 1 מהפרה חמורה זו של חובת הגילוי המלא והפרת חובת תום הלב המוגברת בלא כלום, כיוון ששב למקום עבודתו.
- המסקנה המוזרה והשגויה שעולה מקביעתו של בית הדין קמא בעניין זה, היא כי אין ליתן כל משקל לעובדה שתובע מעלים מתובענה שהגיש, את העובדה שסולק מעבודתו הקודמת בגין אלימות פיזית ומילולית – כיוון שחזר לעבוד באותו מקום עבודה שממנו סולק. התייחסו כלל מסקנה שכזו?
100. לא למותר להדגיש גם את המסר השגוי והתקדימי העולה מקביעה זו, ומהכשל הלוגי שטמון בה. האם במקרה שהמשיב 1 לא היה שב למקום העבודה ממנו סולק (כאמור בגין מעורבותו באלימות פיזית ומילולית), היה הדבר מעלה או מוריד לעניין מהימנותו? האם אין במסר זה כדי לעודד עובדים להעלים ממעבידיהם אירועים כה חמורים, הרלבנטים לקבלתם לעבודה?
- תמהים אנו!
101. תמיהתנו זו מקבלת משנה תוקף, נוכח העובדה שבפנתח פסק דינו פירט בית הדין קמא, והדגיש בהרחבה רבה, את חובת הגילוי המלא החלה על משא ומתן לקראת יצירת יחסי עבודה וכן את חובת תום הלב המוגברת החלה על מו"מ שכזה, מכוח סעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג - 1973.
- בית הדין קמא סיכם את הנורמות המשפטיות בסוגיה זו כדלקמן:
- "מדובר ביחסים מתמשכים, יחסי קרבה ושיתוף. חובת תום הלב המוגברת דורשת גילוי מלא".**
102. אך מובן, כי איש אינו חולק על עקרונות אלה, ולהיפך! דא עקא, כיצד, אם בכלל, מוצאים הם את ביטויים בפסק הדין, בהקשר לניסיון ההטעיה הכה חמור של המשיב 1 וההפרה הכה בוטה של חובת הגילוי המלא בדבר עברו המוכתם, המאוד רלוונטי לכל הדעות למו"מ שערך עם המערערת, טרם שהתקבל לעבודתו? לשאלה זו אין כלל תשובה בפסק הדין.
103. למרבה הפליאה, וכאמור לעיל, בית הדין קמא כלל לא התייחס לחוסר תום ליבו החריג של המשיב 1, ולהפרת חובת הגילוי לגופם, ויישבם לכאורה בנימוק שהמשיב 1 שב לעבוד במקום עבודתו הקודם, תוך שהוא מתעלם לחלוטין מהנורמות שהוא בכבודו ובעצמו אימץ כאמור בהרחבה, כמו גם מהעובדה שהמשיב 1 לא גילה את נסיבות פיטוריו למערערת (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 11).
104. כן התעלם בין הדין קמא מעדותה של המערערת בעניין זה, ולפיה, לו היתה יודעת כי המשיב 1 סולק מעבודתו הקודמת עקב אלימות פיזית ומילולית, היא לא היתה נעתרת כלל לבקשתו לקבלו כעובד במעון בתפקיד אב הבית (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 154).
105. בכך, שגה בית הדין קמא לפחות פעמיים: **פעם אחת** כאשר התעלם לחלוטין מהעובדה שהמשיב 1 השמיט פרטים חשובים ביותר מכתב התביעה (בחוסר תום לב הזועק לשמיים!), תוך הפרת חובת הגילוי המלא ו**פעם נוספת**, כאשר פטר את המשיב 1 בלא כלום, בנימוק שהוא שב למקום העבודה ממנו סולק. דומה שלא יכולה להיות מחלוקת כי ניסיון הטעיה כה חמור בכתב התביעה (וגם בתצהיר), חייב היה לקבל למצער ביטוי במסגרת שיקולי בית הדין קמא באשר למהימנותו של המשיב 1, וכי השגגה של בית הדין קמא בעניין זה היא כה קשה, עד כי אין מנוס מהמסקנה כי דין פסק הדין ביטול.

106. והדברים מקבלים משנה תוקף, נוכח תשובתו המזלזלת והמחוצפת של המשיב 1 בעניין זה, במהלך חקירתו הנגדית, ובמענה לשאלת ב"כ המשיבה 2, מדוע לא ציין בכתב התביעה מאומה בעניין נסיבות פיטוריו ממקום עבודתו הקודם:

"השארתי לכם גם קצת עבודה."

(פרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 11 שורה 30).

107. כיצד ומדוע התעלם בית הדין קמא מהמסקנה המתחייבת מתשובה כה מחוצפת וכה מזלזלת מפי המשיב 1, שאינה, למעשה, אלא הודאת בעל דין כי הוא ניסה להטעות את בית הדין, וכי הוא "מצפצף" למעשה על מערכת המשפט?

"לאליהו הנביא הפתרוניים!"

ד(3). **הסתירה החזיתית המשולשת בין טענתו של המשיב 1 כי התפטר עקב העסקה פוגענית במעון, לבין טענתו בהליך פלילי שבו הועמד אביו לדין, כי התפטר מהמעון על מנת לסייע לו בשיקומו, ולבין טענתו בכתבי בית הדין ובתצהירו, כי התפטר מהמעון מכיוון שלא**

קיבל תקן

108. טענתו העיקרית של המשיב 1 באשר לנסיבות התפטרותו, הן בכתבי בית הדין מטעמו והן בתצהירו, היא הפרת הבטחה לתקן שקיבל כביכול מהמשיב 3 (ולא למותר לציין כבר עתה, כי ככל שהתעניינות שגילו אמצעי התקשורת בטיעוניו כנגד המערערת הלכה וגברה, כך הלך וגדל היקפה של הטענה בדבר ההתנכלות בעשרות מונים, והיא הפכה למעשה ללב ליבה של התובענה).

ברם, בהליך פלילי שהתנהל כנגד אביו של המשיב 1 בבית משפט השלום (ת"פ 8276-21), הוא טען ביום 27.5.13, דהיינו מספר חודשים לאחר התפטרותו מעבודתו במעון וטרם שהגיש את תצהיר עדותו הראשית לבית הדין קמא, כי הוא התפטר מעבודתו במעון כדי לסייע לאביו בשיקומו. ברי כי טענות אלה אינן יכולות לדור בכפיפה אחת וכי הן סותרות זו את זו בסתירה חזיתית קשה, שלא ניתן ליישבה, אלא במסקנה כי המשיב 1 כיזב לפחות ערכאה שיפוטית אחת.

109. ומהו המשקל הראייתי שנתן בית הדין קמא, אם בכלל, לסתירה חזיתית וקשה זו בפני שתי ערכאות שיפוטיות, שמשמעותה הבלתי נמנעת היא כאמור שהמשיב 1 כיזב את אחת מהערכאות? למרבה הפליאה, בית הדין קמא כלל לא התייחס לסתירה זו בפסק דינו, ולא רק שלא נתן לה את משקלה הראוי והמתחייב, אלא שאף התעלם ממנה לחלוטין, ממש כאילו לא הבחין בה.

110. ומחובתנו להביא בעניין זה את טיעונו של המשיב 1 (כלשונו) בפני בית משפט השלום, כדי לרדת לשורשן של אמות המוסר הירודות והפגומות המניעות אותו ואת העדר חששו ממורא הדין:

"הייתי מנהל בבית ראש הממשלה...הייתי בסיירת...עבדתי 400 שעות

בחודש...התפטרתי כדי לעזור לאבא...עזבתי את בית ראש הממשלה כי אני

אדם ישר.." (ההדגשה של י.כ.)

פרוטוקול בית משפט השלום ת/3, רצ"ב להודעת הערעור ומסומן "6".

"6"

ואילו בפני בית הדין קמא טען המשיב 1 בעניין זה:

"ראיתי את אבי באזיקים, אמרתי שם דברים שיצאו מהקשרם, יש שם דברים של הקלדה..."

(פרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 9).

111. הכיצד ומדוע התעלם בית הדין קמא מהכזב הכה בוטה של המשיב 1, ומעובדה שהוא אינו מהסס להצהיר הצהרות כוזבות בפני ערכאה שיפוטית?
112. זאת ועוד, בית הדין קמא לא נתן כלל משקל לתורת ה"השתק השיפוטי" ולמסקנות הנובעות ממנה בהקשר לעניינינו, ובפרט למסקנה המתחייבת מחוסר תום ליבו של המשיב 1, עקב העובדה שהעלה טענה והיפוכה בשני הליכים משפטיים שונים. בית הדין קמא לא רק שהתעלם כאמור לחלוטין מסתירה חמורה זו בטיעוניו של המשיב 1, אלא אף מהוראות החוק הכתוב באשר לעדות שקר (סעיף 237 לחוק העונשין התשל"ז – 1977).

ד(4). התעלמות בית הדין קמא מהעובדה שהמשיב 1 כיזב והטעה בטופס מילוי מועמדות למשרה

113. בטופס שאלון אישי למשרה ביטחוניית רגישה, תחת המשבצת "מספר שנות לימוד", כתב המשיב 1, ללא שידו רעדה כלל, "12", וזאת חרף העובדה שהוא חתם על הצהרה באזהרה המאמתת את הפרטים שכתב כאמור (נספח מא' לתצהיר הגב' מאן). אין חולק כי כל אדם סביר היה מסיק מהכתוב שהמשיב 1 הוא למצער בעל השכלה תיכונית, או סיים את בית הספר תיכון. דא עקא, שבמהלך חקירתו הנגדית של המשיב 1, הסתבר כי הוא אמנם למד בבית ספר תיכון במשך 12 שנים, אך לא סיים י"ב כיתות, כיוון "שנשארי" שלוש כיתות – לא פחות ולא יותר!
114. לכל הדעות, מדובר בניסיון מרמה והטעה חמור, העולה כדי עבירה פלילית, כפי שהודגש בהרחבה בטופס הנ"ל בסמוך למקום המיועד לחתימתו של המשיב 1. בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה לע"ע (ארצי) **עמאר נ' מ"י**, שם נקבע, בין השאר:

"המערער הטעה את ועדת הבחירה ביועצין ובחוסר תום לב, ובטופס מילוי מועמדות למשרה לא אמר דברי אמת בנוגע להשכלתו וכישוריו... על החומרה היתרה שבה התייחס המחוקק להתנהלות מעין זו, ניתן ללמוד מהוראת סעיף 27 לצו שירות העובדים, שכותרתו קבלת משרה שלא כחוק (הדגשה במקור י.כ.). ולפיה 'המשיג או המנסה להשיג משרה בשירות רשות מקומית, לעצמו או לאחר, במסירת ידיעה כוזבת או בהעלמת עובדה, הנוגעות לעניין... דינו מאסר שישה חודשים".

לנוחיות בית הדין הנכבד, העתק פסק הדין רצ"ב להודעת הערעור ומסומן "7".

על החומרה הנובעת מהפרת חובת הגילוי המוגברת, מופנה בית הדין הנכבד לע"א 700/89 חברת החשמל נ' מליבו, פ"ד מז (1) 667; עע 1070/01 שנער נ' נציבי שירות המדינה, (פורסם ב"נבו" 25.4.01).

לנוחיות בית הדין הנכבד, העתקי פסקי הדין הנ"ל רצ"ב להודעת הערעור ומסומן "8".

115. דא עקא, שמעיון בפסק הדין, עולה כי בית הדין קמא התעלם לחלוטין אף מממצא חמור זה. איך ייתכן הדבר?

וכי כיצד יכול היה בית הדין קמא להתעלם מהעובדה שהמשיב 1 אינו מהסס להטעות את מעבידו באשר להיקף השכלתו, ועוד בהצהרה תחת אזהרה בשאלון שנועד לשם קבלתו לעבודה ביטחונית כה רגישה? כיצד יכול היה בית הדין קמא שלא לדון, למצער, בממצא חמור זה ולהביאו בחשבון שיקוליו, נוכח הפסיקה שהובאה לעיל, כמו גם הנורמות המשפטיות המחייבות ורבות החשיבות, שהוא בכבודו ובעצמו אימץ כאמור בהרחבה, בשאלת תום הלב המוגבר וחובת הגילוי המלא במסגרת יחסי העבודה? האם ניתן להסיק מפסק הדין כי הנורמות העקרוניות והחשובות שבית הדין קמא אימצן לעניין חובותיו של המעביד, אינן חלות באורח שוויוני גם על עובד וגם על מעביד? האם שאל בית הדין קמא את עצמו, בכל הכבוד, את השאלה המתבקשת מאליה, שמא העובדה שהמשיב 1 נעדר השכלה תיכונית, היתה מונעת את קבלתו לעבודה, הואיל ומדובר בתנאי סף בלתו אין?

116. בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה לתשובתו הפתלתלה, המתחמקת והכוזבת של המשיב 1 בעניין זה:

"ש. האם אתה יכול להתמודד... על משרות שהדרישה אליהן היא 12 שנות

לימוד?"

"ת. כמובן"

(פרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 22)

ובהמשך:

"ש. מפנה לתצהיר נעמי מן נספח מ"א. ללמוד 5 שנים בכיתה א-ה שנה בכיתה ו',

שנתיים בכיתה ז', שנה בכיתה ח', ושנתיים בכיתה ט' זה לא 12 שנות לימוד

ואתה הגשת את זה על 12 שנות לימוד."

"ת. מה הקשר? לא הכירו בי ב-12 שנות לימוד כי בכיתה י"א, י"ב אני נאלצתי

לעזוב את הלימודים [בגין] כדורגל..."

והדברים מדברים בעד עצמם!

117. ויודגש: התעלמותו של בית הדין קמא מראיות ברורות או מתן פרשנות סותרת לאותן עובדות, אינן בגדר שגגה חד פעמית, אלא עניין החוזר על עצמו.

כך למשל, הסיק בית הדין קמא מהעובדה שסיידוף לא זכר תלונה של שמעון בדבר זריקת מזון ע"י המשיב 1, כי אין ליתן אמון בטענה של שמעון בעניין זה, בעוד שהעובדה שסיידוף לא זכר את "אירוע ההתעלפות" של חיים, אינה מביאה את בית הדין קמא למסקנה זהה (פרוטוקול מיום 29.10.15 בעמ' 17).

כך למשל, התעלם בית הדין קמא מעבירה חמורה ביותר לכאורה שביצע המשיב 1 ביחד עם חברו אליהו, "פיברוק" דו"חות שעות עבודתם במעון, בטענה, שהוכחשה ע"י סיידוף, כי הוא זה שהתיר להם לעשות כן (שם בעמ' 19).

118. כך למשל, התעלם בית הדין קמא מעדויותיהם של ארבעה עדים לפחות (המערערת, זכאי, סיידוף, ושמעון), ולפיהן התנכל המשיב 1 לחלק מעובדי המעון, ובפרט מעדותו של סיידוף, ולפיה המשיב 1 התנכל לזכאי ו"גרם לו נזק" (שם בעמ' 20).

119. ראויה לציון מיוחד הודאתו של המשיב 1 בעניין זה במהלך חקירתו הנגדית:

"עשיתי הרבה דברים לא כשרים ואמרתי אותם בהקשרים של יח"א..."

(פרוטוקול מיום 20.9.15 בעמ' 52).

אף מעדות זו התעלם בית הדין קמא, ללא כל הסבר.

120. יצוין, כי בידי המערערת ראיות נוספות רבות המוכיחות כי עברו של המשיב 1 רצוף בהתנהגות אלימה, אגרסיבית ופוגענית וכן פרסומים המעידים כי בסמוך לתחילת עבודתו במעון, הוא טען בפני מוסד ממשלתי וערכאת ערעור שיפוטית **בתצהיר חתום**, כי עקב "נכותו" הוא סובל מסחרחורות ואינו מסוגל לעבוד אלא ארבע שעות ביום.

121. בנוסף, בידי הח"מ עדות מפי מפקדו הצבאי של המשיב 1, המעידה כי המשיב 1 נהג במהלך שירותו הצבאי באגרסיביות חריגה, שגרמה "לפרישתו" מיחידתו. על הדרך בה מנע בית הדין קמא שאלות לגיטימיות והכרחיות בעניין זה במהלך חקירתו הנגדית של המשיב 1, עוד יפורט בהרחבה להלן.

122. כן יצוין, כי בידי המערערת ראיות נוספות המעידות בעליל שהמשיב 1 הינו כזבן מועד, שנהג החל משחר נעוריו באלימות ובמרמה כלפי כולי עלמא, אך מחמת העובדה שזיכרון לא בא בראיות שבפני בית הדין קמא, לא תפרטן המערערת בשלב זה, והן תוגשנה לבית הדין בבוא המועד ובשלב המתאים.

123. הנה כי כן, הוכח, מחד, כי בית הדין קמא התעלם ממאסה קריטית של ראיות נוקבות, המעידות כי המשיב 1 הוא כזבן מועד שאין להאמין ולו למילה אחת ממוצא פיו, אך בית הדין קמא כלל לא נתן להן משקל, ומאידך, התייחס לכל מילה ממוצא פיו של המשיב 1, ממש כאילו מדובר בדברי אלוהים חיים.

ה. עדותו של גיא אליהו ("אליהו")

124. אליהו, כאמור עד מטעם המשיב 1, שעל פי הודאתו המשיב 1 "עמד מאחוריו" (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 52), ואשר הגיש (כנגד חלק מהמשיבים ואחרים) תובענה דומה לזו שהגיש המשיב בהליך אחר (סעי' 14-04-1678), הודה במהלך חקירתו הנגדית כי חרף טיעונו בדבר היחס הפוגעני במעון: "אם היה מקבל תקן היה נשאר בעבודתו כדי שתהיה לו עבודה מסודרת בעתיד" (סעיף 22 לפסק הדין). (השוו: סעיף 26 לתצהיר אליהו, שם טען כי עזב את עבודתו במעון עקב העובדה שלא קיבל תקן).

125. הדעת נותנת, שכאשר עובד טוען כי תנאי העסקתו במקום עבודתו הם כה פוגעניים וכה קשים, הוא לא היה מתעקש להמשיך בעבודתו זו, ולו רק כדי לזכות "בעבודה מסודרת". מדובר בטענה שעל פניה אינה מתקבלת על הדעת. וכי מדוע ירצה אדם להמשיך "בעבודה מסודרת", הכרוכה לטענתו בתנאים כה קשים וכה פוגעניים, כפי שתיאר אליהו בתצהירו ובמהלך חקירתו הנגדית?

126. למצער, היה על בית הדין קמא לשאול את עצמו, האם ניתן להאמין לסתירה המובנית שבטיעון זה, וליתן לה את משקלה הראייתי הראוי, בפרט כשמדובר בעד שהינו כאמור בעל אינטרס מובהק, אשר עדותו תומכת בתביעה זהה לזו שהוא בעצמו הגיש כאמור כנגד חלק מהמשיבים, באמצעות אותו משרד עורכי דין.

127. והנה, ושוב למרבה הפליאה, בית הדין קמא עשה מלאכתו קלה, כאשר כלל לא התייחס לסתירה זו ולא נתן לה כל משקל ובוודאי לא את משקלה הראוי. וכך, הדברים חוזרים שוב ושוב על עצמם. כמעט כל טענה בתצהיר המשיב 1 או העדים מטעמו, התומכת במסקנה כי הייתה העסקה פוגענית במעון, מתקבלת על ידי בית הדין קמא ללא סייג – וכל ראייה – ותהא כבדת משקל ככל שתהא – המפריכה את טיעונו המשיב 1 או עדיו, אינה מקבלת את הביטוי הראוי לה.

128. כך למשל, התעלם בית הדין קמא לחלוטין מהעובדה שהן המשיב 1, הן אליהו והן סלע יוצגו ע"י אותו משרד עורכי דין שלטענת אחד מהם ייצג את המשיב 1 ללא תמורה. לעניין זה לא נרחיב בהודעת הערעור, אך מבקשים אנו מבית הדין הנכבד ליתן לו את המשקל הראוי, נוכח העובדה הידועה לכל, ולפיה ניהלו

המשיב 1 ובאי כוחו כנגד המערערת, קמפיין תקשורתי אדיר וחסר תקדים בהיקפו, ערב הבחירות הכלליות לכנסת, במטרה לפגוע בראש הממשלה.

129. במקרים נוספים, "עוצר" בית הדין קמא את רצף ניתוח הראיות, דווקא בעיתוי בו מתחייבת המסקנה הראייתית המתבקשת מאליה מהעניין בו הוא דן, ופשוט "מדלג" לעניין אחר, תוך יצירת חלל בלתי מוסבר.

130. לעניין זה, מופנה בית הדין הנכבד למשל לסעיף 22 לפסק הדין, המסתיים כאמור בהודאתו של אליהו, כי היה ממשיד לעבוד במעון לו היה מקבל תקן, ולסעיף 23 שלאחריו, העובר בתפנית חדה לניתוח עדותו של סלע. למרבה הפליאה, אין קשר בין שני סעיפים אלה ואין כל ביטוי או הנמקה של בית הדין קמא, המיישבים את הסתירה הנ"ל בעדותו של אליהו או למצער מסבירה מדוע התעלם בית הדין קמא מהודאה זו. ומדובר, בכל הכבוד וכאמור, בעניין החוזר על עצמו. כל אימת שבית הדין קמא, דן בראיה שאינה תומכת במסקנתו בדבר ההעסקה הפוגענית, הוא פשוט מדלג עליה או קובע שאינה מקובלת עליו, תוך הסתמכות על נימוקים שגויים וסותרים.

131. ואולם, וזה החשוב, בכל הנוגע למהימנותו של אליהו וטיעונו, התעלם בית הדין קמא לחלוטין מהודאתו כי הוא "ניפח" את הדיווחים שהגיש לממונים עליו בעניין שעות עבודתו במעון וכי הדו"חות הידניים שהגיש (אשר נחתמו על ידי חברו המשיב 1), אינם תואמים את הדו"חות הממוחשבים [(5/נ), פרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 49 ואילך].

132. כן התעלם בין הדין קמא מהסתירה הקשה שבין טענתו של אליהו, ולפיה החל את יום עבודתו בשעה 8:00 בבוקר, ולבין הודאתו במהלך חקירתו הנגדית, ולפיה במרבית תקופת העסקתו במעון החל בעבודתו בשעות מאוחרות יותר (פרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 50), כמו גם מהודאתו כי המשיב 1 הפר, "לפחות פעם אחת", את נוהלי המשרד, בכך שהותיר את הרכב הממשלתי הצמוד לו בידי רעייתו, והשתמש בכלי רכב של המעון (שם בעמ' 55). השוו לעדותה של המערערת בעניין זה, ולפיה לא מדובר באירוע חד פעמי, אלא במקרים רבים (סעיף 26 לתצהיר המערערת).

ו. עדותה של גב' אתי חיים ("חיים")

133. בפתח ניתוח עדותה של חיים, קבע בית הדין קמא: "תמונה קשה במיוחד לגבי המתרחש במעון תיארה הגב' אתי חיים". בהמשך דבריו, גולל בית הדין קמא מקרה בו לטענת חיים, המערערת כעסה עליה ועל אליהו, כיוון שפתחו את הסוכך מעל שולחן האוכל ב"פאטיו" וטינפו אותו. לטענת חיים, הדבר גרם ל"התפרצות" של המערערת. זה המקום לציין, כי המשיב 1 לא טען כלל שנכח באירוע זה, ומעבר לעובדה שהוא מוכחש כשלעצמו, הרי גם אם הוא היה נכון, לכל הדעות אין הוא מעיד על העסקה פוגענית, מה גם שלא מדובר ברצף אירועים המגיעים כדי התנכלות, בוודאי שלא כנגד המשיב 1.

134. מכל מקום, החיזוק היחיד שהביאה חיים בתמיכה לסיפור מופרך זה, היא עדותו של אליהו. כאמור, בעל עניין ותובע, שהמשקל שיש ליתן לדבריו שואף, מטבע הדברים, לאפס.

135. מנגד, בית הדין קמא התעלם לחלוטין מעדותה האמינה והקוהרנטית של המערערת בעניין זה – המפריכה את טיעוני חיים ואליהו, ומתארת את האירוע באופן שונה בתכלית השוני (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 144), כמו גם מהסתירות הרבות והקשות בין טיעוניה של חיים לבין העדויות האחרות בהקשר לאירוע נטען זה.

136. אליהו טען בסעיף 19 לתצהירו, כי המערערת כעסה על כך שפתחו את הסוכך, חיים לעומת זאת טענה כי המערערת כעסה על שסגרו את הסוכך (פרוטוקול מיום 20.9.15 בעמ' 33).
137. אליהו טען (שם) כי המערערת כעסה בעניין זה עליו ועל חיים, בעוד לגרסת חיים המערערת כעסה על בנה (שם בעמ' 33).
138. אליהו טען בתצהירו, כי המערערת אספה את המפה אליה ביחד עם כלי האוכל, אך חלק מהכלים נפל ארצה, בעוד לגרסת חיים המערערת זרקה את הכלים והמפה על הרצפה (שם).
- כיצד יכול היה בית הדין קמא להתעלם מסתירות כה חזיתיות וכה קשות, בפרט נוכח העובדה שתצהירו של אליהו נוסח ע"י באת כוח המשיב 1?
139. אירוע אחר המתואר בפסק הדין, הוא מקרה שבו חשה חיים לטענתה שלא בטוב "והתעלפה" ואילו המערערת סירבה להצעת פרמדיק שהיא תפונה באמבולנס. מעבר לעובדה, ששוב לא נטען כי המשיב 1 נכח באירוע זה, לא ברור מדוע בית הדין קמא אישר כלשונה את גרסתה של חיים, למרות שלא נתמכה על ידי כל ראיה חיצונית (למשל עדות עובדים נוספים שחזו באירוע), חלף גרסתה של המערערת בעניין זה, שהיתה אמינה וקוהרנטית (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 143).
- ודוק. לעניין זה, לא יישם בית הדין קמא את המסקנה הנובעת מאי הבאת עד, כפי שהסיק בשגגה בעניין מכתבי השבח (סעיף 36 לפסק הדין).
140. כמו כן, לא ברור מדוע התעלם בית הדין קמא מהסתירות הפנימיות שבעדותה של חיים בעניין זה. כך, בעוד שחיים טענה שלא הוזמן אמבולנס לפנותה, כיוון שהמערערת אסרה על כך (פרוטוקול מיום 24.9.15 בעמ' 34), טען אליהו כי לא הוזמן אמבולנס, כיוון שחיים קיבלה טיפול הולם ולא היה כל צורך לפנותה באמבולנס (פרוטוקול מיום 20.9.15 בעמ' 25 והשוו לסעיף 22 לתצהירו).
141. בית הדין קמא התעלם גם מניסיון ההטעיה של חיים בעניין המועד שבו אירע כביכול האירוע הנטען, והכחשתה כי הוא אירע ביום שבו נפגע ראש הממשלה ברגלו, שעה שרופאו הפרטי שהה במעון, בדק את חיים וקבע שאין צורך לפנותה באמבולנס. לעניין זה מופנה בית הדין הנכבד לתשובותיה הפתלתלות של חיים במהלך חקירתה הנגדית:
- "ש. זה היה המקרה שחזר עם הפמליה?"**
"ת. לא כשאני הגשתי עם ראש הממשלה את האוכל הוא ישב עם רגל מורמת עם גבס... וגם הוא היה עם גבס כשהתעלפתי באותו יום."
142. לעניין זה, מופנה בית הדין הנכבד לתשובותיה של המערערת במהלך חקירתה הנגדית, המעידות בעליל כי מועד האירוע הנטען היה ביום בו נפגע בעלה ברגלו (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 151), מועד בו שהה כאמור במעון רופא שיכול היה גם להעניק לחיים טיפול וגם להעיד בדבר נסיבות האירוע.
143. והחמור מכל, בית הדין קמא התעלם לחלוטין ממכתב התנצלות שכתבה חיים ומסרה למערערת, בעקבות אירוע נוסף שאירע לטענתה, ולא רק שלא העניק לו את המשקל הראיתי הראוי, אלא שזכרו לא בא כלל בפסק דינו (פרוטוקול מיום 29.10.15 בעמ' 58).
144. יודגש כי בית הדין קמא, ולו מהטעם שלא יכול היה להתעלם ללא הסבר, למצער בדוחק, מהסתירות הרבות שבטיעונו המשיב 1 ועדיו, ניסה ליישבן בנימוק כי סתירות ואי דיוקים בדברי חלק מעדי המשיב

1, אינם פוסלים את העדות כולה והוא רשאי להאמין לחלק מדברי העדים ולסרב להאמין לחלקם האחר, תוך שהוא סומך את דעתו בעניין זה על ע"פ 561/92 מ"י נ' אופיר בארי, (סעיף 24 לפסק הדין).

145. דא עקא, בית הדין קמא, בכל הכבוד, עשה מלאכתו קלה ויישם הלכה זו בשגגה רבתי, כאשר לא הבחין בין "אי דיוקים וסתירות" או "אי דיוקים מסוימים שאינם מהותיים" (כלשוננו), ולבין המסה הקריטית של כזבים, סתירות, פרכות, הצגת מצגי שווא כוזבים, הצהרות כוזבות וסתירות בפני ערכאות שיפוטיות, חוסר תום לב בוטה, הפרת חובת הגילוי המלא ועוד ועוד, שדבקו בגרסת המשיב 1 והכל כפי שפורט לעיל ועוד יפורט להלן.

146. זאת ועוד. בית הדין קמא לא אפשר למערערת להביא ראיות כתובות ("פוסטים") שכתבה חיים, המעידות כי לא רק שחיים הינה חברתו הטובה של המשיב 1, אלא שהיא תמכה בתובענה זו בהתלהבות ואף העירה הערות פוגעניות ומעליבות כלפי המערערת, ועל כך עוד יפורט להלן.

ז. עדותו של מר סלע ("סלע")

147. בית הדין קמא אף לא נתן את המשקל הראייתי הראוי באשר לסתירות שנפלו בעדותו של סלע, אשר הסתיר בתצהירו את העובדה שפוטר מעבודתו הקודמת בגין "סכסוך עם האחראית עליו" (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 42); טען כי עבד בתפקיד אב הבית במעון, למרות שלא היו דברים מעולם (נ/2 מכתב מנהל קליניר, חברת כוח האדם שהעסיקה אותו); כיזב בתצהירו בטענה כי הגיע לעבודתו במעון כשהוא בריא לחלוטין, למרות שבפועל סבל לפני כן מבעיות קשות בגבו (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 42); כיזב באשר למשך תקופת עבודתו במעון, אשר הוכח כי הייתה בת שלושה חודשים בסך הכל (שם); ניסה להטעות את בית הדין בטענתו כי עבד שעות נוספות רבות במשך סופי השבוע, למרות שהוכח כי עבד רק בסוף שבוע אחד, ודו"ח הנוכחות שלו העיד כי כלל לא עבד שעות רבות כנטען על ידו (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 43).

148. כן התעלם בית הדין קמא מהעובדה שבמהלך חקירתו הנגדית של סלע, התברר כי הוא כיזב בטענתו ולפיה שלח לסיידוף מכתב ובו הוא הלין על היחס במעון (שם בעמ' 46); מהודאתו כי מכתב זה כלל לא היה חתום ומדובר ב"טיוטה כלל" (שם), ואף מהעובדה שהוא ניסה לקשור את התקף הלב שבו לקה – לעבודתו במעון, (נ/3), מוצג ממנו עולה כי באת כוחו הגב' נעמי לנדאו, כן אותה עורכת דין שייצגה את אליהו והמשיב 1, ייצגה אף את סלע בתביעה למוסד לביטוח לאומי שנדחתה.

בנוסף, לא העניק בית הדין קמא כל משקל לעובדה שסלע מעולם לא התלונן על יחס פוגעני במהלך העסקתו במעון (שם בעמ' 45), והעלים מתצהירו את העובדה כי תביעתו כנגד המוסד לביטוח לאומי להכרה בהתקף הלב הני"ל כתאונת עבודה במעון – נדחתה (שם בעמ' 45).

149. האם ניתן לסווג סתירות כה רבות וכה מהותיות "כאי דיוקים מסוימים שאינם מהותיים" (כלשון בית הדין קמא), או שמא מדובר בסתירות חזיתיות כה קשות וכה חמורות, המעידות כי מדובר בכזבן מועד, שאין להאמין לאף מילה ממוצא פיו? נותר את המענה לשאלה זו לבית הדין הנכבד הזה.

ח. שעות העבודה במעון – בזיקה לטענת העסקה פוגענית

150. בית הדין קמא קבע כי שעות העבודה במעון היו רבות ובלתי סבירות, באופן העולה כדי העסקה פוגענית, חרף העובדה שלא הייתה במחלוקת, ולפיה המשיב 1 הוא זה שקבע את היקף שעות עבודתו, והוא זה

ששיבץ את עצמו לשעות עבודה רבות, ובכלל זה שעות שהוא כלל לא עבד בהן ושעות שכלל לא היה צורך בו, והכל במטרה לצבור לעצמו יתרון כלכלי (ראו למשל את תצהירה גם של הגב' עפרה שמעון ("שמעון") ומר אמנון זכאי ("זכאי")) וכן את הודאתו של המשיב 1 במהלך חקירתו הנגדית, ממנה עולה כי ביקש לעבוד כמה שיותר (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 36).

151. בנוסף, בית הדין קמא קבע (בסעיף 25 לפסק הדין), כי טענת המדינה בעניין זה תמוהה ביותר. ובלשון בית הדין:

"האם לא היה כל פיקוח על שעות עבודתו של התובע ועל מעשיו כאב בית?"

152. תמיהה זו של בית הדין מעוררת, כשלעצמה, תמיהה רבתי. וכי מה סבר בית הדין קמא, כי המשיבה 2 היתה אמורה למנות עובד מיוחד, "מפקח שעות", שיפקח על שעות עבודתו של המשיב 1 ואף תשלם לו שכר בגין כך?

וכי מי היה אמור, לשיטת בית הדין קמא, לפקח על "המפקח" על שעות עבודתו של המשיב 1? וכיצד ומדוע התעלם בית הדין קמא מעדותו של סידוף בעניין זה (פרוטוקול מיום 18.10.15 בעמ' 15), ולפיה סמך על המשיב 1 בעניין זה, כיוון שהוא חתם על הדו"חות שהוא העביר אליו, ומראה שהונחה בפניו, ולפיה שהה המשיב 1 "רוב הזמן מחוץ למעון"? (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 49). וכי כיצד ניתן לפקח כלל על שעות עבודתו של עובד שכמעט אינו נמצא במקום עבודתו?

153. התמיהות הנ"ל יפות כמובן, בשינויים המחוייבים, אף לתמיהתו של בית הדין קמא באשר להעדר פיקוח על מעשיו של המשיב 1 כאב הבית. בסופו של דבר, כל שרשרת ניהולית נעצרת במנהל הנמצא בראש הפירמידה ומובן כי אם נמנה גם לו מפקח, לא יהיה לכך קץ, שכן נאמנים לשיטה זו, נאלץ למנות מפקח גם למפקח, והפרדוכס שבשיטה מעין זו אך מובן מאליו.

154. הנה כי כן, שוב ושוב, נראה כי אין מנוס מהמסקנה שבית הדין קמא לא הסיק את המסקנות המתחייבות מהראיות שהיו בפניו, אף בעניין היקף שעות העבודה במעון. המשיב 1 הוא זה שקבע כאמור את היקף שעות עבודתו, והוא זה שגם ניפק והגיש דו"חות על שעות עבודתו, תמורתן קיבל שכר מלא (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 38); הוא זה שהיה למעשה בין היתר "המפקח העליון" על היקף שעות העבודה במעון, הן של שעות העבודה שלו והן אלה של העובדים הכפופים לו והדיווח עליהן, מתוקף תפקידו הבכיר ביותר במעון (שם בעמ' 28). **איך וכיצד ניתן היה כלל לפקח על שעות עבודתו?**

155. גם קביעתו של בית הדין קמא (בסעיף 25 לפסק הדין), ולפיה איש מהממונים על המשיב 1 לא מצא לנכון לנזוף בו באשר לשעות עבודתו הרבות והחריגות שעליהן דיווח, או על אלו של עובדי המעון, נסתרת על ידי הראיות שהיו בפני בית הדין קמא: [נספח ט' לתצהירו של סידוף], מכתב שבו הוא הבהיר למשיב 1 כי החוק אוסר לעבוד שבעה ימים בשבוע, כמו גם את טיעונו של סידוף במהלך חקירתו הנגדית, לפיו הפר המשיב 1 את החוק (פרוטוקול מיום 12.5.15 בעמ' 102), ואת טיעונו כי משקיבל לידו את מכתב הנוזיפה, הוא התרה במשיב 1 בעניין זה (פרוטוקול 29.10.15 בעמ' 14).

156. וכיצד הסביר בית הדין קמא את הסתירה בין קביעתו כי איש לא נזף במשיב 1, בגין היקפן החריג של שעות עבודתו ולבין המכתב הנ"ל:

"נראה כי מכתב זה לא נשלח אלא כדי לצאת ידי חובה..." (שם)

157. ושוב עולה השאלה, הכיצד ומדוע הגיע בית הדין קמא למסקנה כי מכתב ששוגר למשיב 1 ואשר תוכנו אומת על ידי סידוף, אותו הגדיר כעובד בכיר ביותר במעון (סעיף 7 לפסק-הדין), נשלח רק כדי לצאת ידי חובה? והרי סידוף טען בדיוק ההיפך במהלך חקירתו הנגדית?

158. שוב ושוב, לא ניתן להתחמק מהמסקנה כי בית הדין קמא פשוט מיאן לקבל ראיות המפריכות את טיעוני המשיב 1, מפאת רצונו לקבוע ממצאים תמורים כנגד המערערת, לאחר שדינה נחרץ למעשה ע"י אמצעי התקשורת במשך זמן רב ובמטרה לפגוע בראש הממשלה.

159. בית הדין קמא אף התעלם ממכתב נוסף בעניין זה (נספח י' לתצהיר סיידוף), המעיד בעליל כי המשיב 1 אכן ננזף בעניין דו"חות שעות העבודה החריגים שהגיש, ואשר בו התרה מנכ"ל "קבוצת מיקוד" במשיב 1, כי הוא עובד בשעות שאינן מותרות. בית הדין קמא הגיע למסקנה השגויה כי המכתב הנ"ל אינו מעיד על נזיפה, שכן הוא לא נשלח למשיב 1 בתפקידו כאב הבית במעון (סעיף 25 לפסק הדין). כן התעלם בית הדין קמא, מהעובדה שממכתב זה עולה כי הוא לא המכתב הראשון בעניין זה, וממכתב נוסף ששוגר למשיב 1 ביום 24.7.11, בו ננזף על כך כי אינו חותם על כרטיס הנוכחות כמתחייב מהכללים החלים עליו. בכל הכבוד הראוי, מה בין שמיטה להר סיני? אם ננזף המשיב 1 לפחות פעמיים בכתב בגין היקף שעות העבודה החריג עליהן דוות, כמו גם בע"פ ע"י סיידוף, הכיצד יכול היה בית הדין קמא לקבוע בדיוק ההיפך?

160. הנה כי כן, הוכח כי בית הדין קמא שגה אף בעניין זה. פעם אחת משקבע, ללא כל נימוק, כי מכתב ההתראה הנ"ל שוגר למשיב 1 כדי לצאת ידי חובה, מבלי אפילו לנסות ולהסביר כיצד הגיע למסקנה זו, ופעם נוספת, כאשר קבע כי מכתב אחר לא נשלח על ידי המעביד הנכון, תוך התעלמות מעדותו הברורה של סיידוף בעניין זה. אבל נזיפות היו? – היו גם היו!

ואם נדרשים אנו לראיה "מפי הגבורה" לעניין זה, לא נותר לנו אלא להפנות לחקירתו הנגדית של המשיב 1 בכבודו ובעצמו, אשר בה התייחס לנזיפות בעניין דו"חות השעות המופרזים שניפק, תוך שהוא מסביר כי לא השיב להן בכתב אלא בע"פ (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 29).

161. זאת ועוד: בית הדין קמא התעלם לחלוטין מהראיות שנפרסו בפניו, ואשר הוכיחו כי המשיב 1 מסר דיווח כוזב באשר להיקף שעות עבודתו. כך למשל, התעלם בית הדין קמא מממצא עובדתי שהוכח בפניו, ולפיו דיווח המשיב 1 כי עבד הן במעון והן במשרד המשפטים **באותו המועד** ובדומה לכך, כי עבד **באותו מועד** הן במשרד החקלאות והן במעון (סעיף 41 לתצהירו של יניב סוויסה ונספחים י"ז ו-י"ח לתצהירו).

162. בנוסף, התעלם בין הדין קמא מעדותו של אליהו בעניין "ניפוח" היקף שעות עבודתו ושעות העבודה של המשיב 1, נוכח היקף הפערים הרב בין היקף דיווח השעות הידני ולבין זה הממוחשב (פרוטוקול מיום 20.9.15 בעמ' 21), ומהעובדה שהמשיב 1 לא נתן כל הסבר ומענה לשאלה מדוע שהה במעון בשעות הלילה המאוחרות (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 18-37). ואם בכך לא סגי, בית הדין קמא התעלם גם לחלוטין מהעובדה שהמשיב 1 היה מודע לדרישות הנובעות מתפקידו כאב הבית, טרם שהחל במילוי תפקידו ובפרט להיקף שעות העבודה הרבות המתחייבות מתפקיד זה (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 14 וסעיף 12 לתצהיר המערערת).

ט. תחלופה גבוהה של עובדים - בזיקה לטענת ההעסקה פוגענית

163. לאחר שבית הדין קמא תיאר (בסעיף 25 לפסק הדין) את טיעונו של המשיב 1 בדבר תחלופה בלתי פוסקת של עובדים פגועים וממורמרים, אשר סירבו, כביכול, לעבוד במחיצתה של המערערת, הוא התעלם לחלוטין מהסבריה המשכנעים של המערערת בסעיף 21 לתצהירה, בדבר תחלופת העובדים, ולפיהם חלק מהעובדים הגיעו למעון מלכתחילה לתקופת זמן קצובה, וחלקם עזב מסיבות שונות וכלל לא עבד בתקופת

העסקתו של המשיב 1. בית הדין מופנה לעניין זה להלך לעדותה המשכנעת של המערערת בעניין תחלופת העובדים.

164. למרבה הפלא, לגישת בית הדין קמא, העובדה שמר אמנון זכאי ("זכאי") עזב את עבודתו במעון עקב התנהלותו הפוגענית של המשיב 1, תומכת במסקנה של תחלופת עובדים גבוהה במעון עקב התנכלות. מסקנה זו תמוהה לכל הדעות, שכן ראשית, היא אינה המסקנה היחידה שניתן להסיק מעובדה זו. שנית, הסברו של זכאי בעניין זה כלל לא מצא את ביטויו בפסק הדין, ושלישית, קביעת בית הדין קמא הנ"ל, לא רק שתומכת בטענת ההגנה, לפיה המשיב 1 היה עובד לא ראוי, מה גם שהיא מוכיחה שהמשיב 1, בכבודו ובעצמו, נהג בעובדי המעון הכפופים לו באופן אלים ופוגעני – אלא מחייבת גם את המסקנה המתבקשת מאליה, שתוצאותיה כלל לא באו לידי ביטוי בפסק הדין, ולפיה ה"תחלופה הגבוהה" במעון נובעת מיחסו המתנכל של המשיב 1, לחלק מעובדי המעון.

165. וחייבים אנו לקרוא שוב: בית הדין קמא קבע, למעשה, כי היתה במעון תחלופה גבוהה של עובדים עקב התנהגותו הפוגענית של המשיב 1, מבלי שנתן להתנהגות זו כל ביטוי בפסק דינו, בחלק הדין באיכות עבודתו של המשיב 1, שתיאר כאמור את עצמו כעובד למופת.

166. גם עדותו של סיידוף, ולפיה חמישה עובדים כיהנו בתפקיד אב הבית במעון "בשנים האחרונות", הביאה את בית הדין קמא למסקנה השגויה, ולפיה טענתו של המשיב 1 בדבר תחלופה גבוהה במעון, עקב תנאי העסקה פוגעניים, היא אמת לאמיתה, מבלי שעדות זו כלל תומכת במסקנה כי היתה תחלופה גבוהה במעון, ובוודאי לא עקב תנאי העסקה פוגעניים. בית הדין קמא גם עשה בכל הכבוד מלאכתו קלה, משלא הקשה על עצמו בשאלה למה כיוון סיידוף, כאשר העיד כי התחלפו חמישה אבי בית "בשנים האחרונות". בכמה שנים מדובר, בחמש, בעשר?

167. בתוך כך, התעלם בית הדין קמא מראיות נוקבות ומפורשות שנפרסו בפניו, ולפיהן הטענה בדבר תחלופת עובדים גבוהה עקב התנכלות, היא טענת סרק כוזבת:

כך, התעלם בית הדין קמא מהודאתו של המשיב 1 במהלך חקירתו הנגדית:

(1) כי זכאי חזר לעבודתו במעון (פרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 27) ועזב אותה בפעם הראשונה עקב בעיות אישיות ובפעם השניה בגללו (שם בעמ' 35); כי "לידיה בוגולובסקי קיבלה אירוע מוחי ועזבה" (שם); כי מאיר כהן "עזב בגלל בעיות משפחיות והשעות הרבות" (שם בעמ' 35); כי איציק אליהו חזר לעבודתו במעון לאחר שסיים את תפקידו (שם); כי אהרון וייס "היה רק עובד מתגבר ולא עובד של המעון, ורק לתקופה מוגבלת" (שם); כי שלומי כהן בא לעבוד לתקופה מאוד קצרה לצורך השלמת משימה ספציפית וכי המשיב 1 לא טען כי הוא עזב את עבודתו במעון בגלל התעמרות (שם בעמ' 36).

(2) כיצד ומדוע התעלם בית הדין קמא מהסתירה שבין עדותו הנ"ל של המשיב 1, ולבין טענתו הכוזבת, החוזרת ונשנית, כי 29 מעובדי המעון עזבו את עבודתם במעון במהלך העסקתו, בגין התנכלות?

(3) כן התעלם בית הדין קמא מעדותו של סיידוף, לפיה זכאי עזב את עבודתו במעון בפעם הראשונה בגלל בעיות אישיות (פרוטוקול מיום 12.5.15 בעמ' 93 ו-107); חיים עזבה את עבודתה במעון כיוון שהיה לה נוח יותר לעבוד במזנון (שם); כי נסיבות עזיבתו של ויקטור סרנגה אינן ידועות לו (שם בעמ' 94); כי שמעון נסעה לחו"ל לתקופה ארוכה ודווקא הייתה מעוניינת לשוב לעבודתה במעון לאחר שובה מחו"ל, אך המערערת התנגדה לכך (שם בעמ' 109).

(4) בנוסף, התעלם בית הדין קמא מטענתה של המערערת בעניין זה במהלך חקירתה הנגדית, ולפיה לא הייתה תחלופה גבוהה של עובדים במעון (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 147); ; טוויזר נהוראי כלל לא היה עובד המעון אלא עובד משרד שבא לתגבור (שם בעמ' 142), כמו גם מטענת המערערת כי ברשימות שהציג המשיב 1 בעניין זה, שמות של עובדים שבאו מראש לתגבור לתקופה מסוימת ומזכירות אישיות שלה שחלקן עזבו את העבודה במעון ושב לעבוד בו, בעוד חלקן כלל לא עבד במעון בתקופת העסקתו של המשיב 1 (שם בעמ' 147). כיצד ייתכן שהעובדה שעובדים שבו למקום עבודתם, שימשה את בית הדין כראיה לתחלופה גבוהה של עובדים, המעידה על התנכלות?

(5) בית הדין קמא גם הסיק בפסק דינו מסקנות תמוהות מהעובדה ששמעון לא שבה לעבודתה לאחר חופשתה (סעיף 32 בפסק הדין) והתעלם הן מהסברו של זכאי בעניין זה, כאמור לעיל, והן מהסברה של המערערת במענה לשאלה מדוע לא השיבה את שמעון לעבודתה, לאחר שהיא שבה מהטיול בחו"ל: *"היה כבר מישוהו אחר"* (שם בעמ' 151). שמא סבר בית הדין קמא כי היה על המערערת לבקש את פיטוריו של העובד שמונה כמחליף לשמעון, ולהשיבה לעבודתה, למרות שעזבה אותה לפרק זמן כה ארוך לצורך טיול בחו"ל?

(6) בית הדין קמא התעלם גם מעדותה של המערערת, ולפיה לידיה עזבה את עבודתה במעון מפאת מחלה (שם בעמ' 151); ; סלע עזב את עבודתו במעון מפאת מחלה (שם בעמ' 152); ; תביעתה של ליליאן פרץ שכלל לא הייתה עובדת המעון נדחתה (שם); *"מנשה החצרן כלל לא פוטר"* והוא עובד אף כיום במעון, (שם בעמ' 155); ; מיכל שרביט כלל לא התפטרה מעבודתה במעון אלא עזבה לתקופה מסוימת מסיבות בריאותיות ושבה לעבודתה (שם בעמ' 157); ; אפי מכלוף עזב *"ביחסים טובים"* בגין סיבות אישיות; ; ציפי נבון לא עבדה במעון והמערערת בקשר טוב עימה (שם), מה גם שהיא עובדת בו אף כיום; ; גיא אפללו עזב מפאת מחלה (שם בעמ' 158); ; מתן מור, סטודנט שעבד במעון, נסע לניו יורק לשם לימודים (שם בעמ' 158); ; מאיר כהן עזב את עבודתו במעון בגלל בעיות אישיות (שם בעמ' 159); ; אורלי כהן עזבה בגלל חופשת לידה (שם); ; אביגיל כהן עזבה את עבודתה במעון בגלל היקף השעות הרב (שם בעמ' 160); ; *"עדי (ששם משפחתה לא הוזכר) באה מראש לשנה"* (שם); ; אסתר (כנ"ל לגבי שם המשפחה) לגבי שם המשפחה עובדת במעון עד עצם היום הזה (שם); ; דפנה עזרן וחפציבה הן עובדות המשרד, שבאו מלכתחילה למעון כמתגברות, וישבו לעבודתן במשרד (שם).

168. זאת ועוד, כי אף אם הייתה תחלופה גבוהה של עובדי המעון, וכפי שהוכח אין הדבר כך, המסקנה שהסיק בית הדין קמא ולפיה תחלופה גבוהה של עובדים במקום העבודה מעידה על התנכלות, אינה המסקנה היחידה והמתבקשת מאליה בעניין זה, שכן בית הדין קמא יכול היה להגיע באותה קלות למסקנה כי חלק מהעובדים עזב את המעון, נוכח הקושי המובנה הנובע מאופיו המיוחד של המעון, והאינטנסיביות הרבה הכרוכה בעבודה מסוג זה (סעיף 70 לתצהירה של המערערת). אלא שכאמור, אף בעניין זה הסיק בית הדין קמא מסקנות שגויות, כמו גם ממצאי עובדה העומדים בניגוד משווע לראיות שבפניו.

י. קביעת בית הדין כי המערערת מנהלת את המעון באופן פעיל וביד רמה

169. בסעיף 35 לפסק הדין, קבע בית הדין קמא כי מחומר הראיות שהוצג בפניו עולה, כביכול, כי המערערת מנהלת את המעון באופן פעיל וביד רמה.

ועל סמך מה קבע בית הדין קמא קביעה שגויה זו? לשיטת בית הדין קמא, מסקנה זו נובעת מהעובדות הבאות:

1) "המערערת מאשרת בקשות של עובדים לצאת לחופשה" ("בקשתה של הגב' שמעון לצאת לחופשה" סעיף 35 לפסק הדין);

2) "המערערת מכירה את סידור העבודה ומעירה הערות על גבי סידור העבודה". שם.

3) המערערת מקיימת ראיונות לעובדים במעון טרם קבלתם לעבודה (שם).

170. עד כמה שגה בית הדין קמא גם בקביעתו זו, ועד כמה לא השכיל להבחין בין התקופות השונות, הרלבנטיות לגרסתה של המערערת בסוגיה זו, ניתן להיווכח מהעובדה שאף על פי פסק הדין (סעיף 35), המערערת לא טענה כי לא הייתה מעורבת בניהול המעון, אלא כי נאלצה בלית ברירה לעשות כן, וגרסתה בחקירתה הנגדית לפיה עשתה כן, רק "בנקודות מסוימות" ורק בתקופת עבודתו של המשיב 1, עקב התנהלותו הבעייתית (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 140).

171. כן התעלם בית הדין קמא מהעובדה שהמערערת לא טענה כי כיום היא משתדלת שלא להתערב בניהול המעון אלא כי כיום המעון מתנהל "יפה ונהדר ואני לא מדברת כלל עם אב הבית" (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 140).

172. והנה, "חומר הראיות", שעליו נסמך בית הדין קמא, כדי להגיע למסקנה כי המערערת "מנהלת (בלשון הווה!) את המעון באופן פעיל וביד רמה", מעיד בדיוק ההיפך. שמעון עבדה בתקופת העסקתו של המשיב 1; סידור העבודה הנזכר לעיל אף הוא מתקופת עבודתו של המשיב 1 – ונותרו "כראיה" למסקנתו הנ"ל של בית הדין קמא, רק ראיונות העבודה.

173. האם העובדה שאדם מראיין עובד למשרת אמון אישית, טרם קבלתו למשרה כה רגישה בבית מגוריו ומגורי בני משפחתו, מעידה על ניהול פעיל ביד רמה? ברור שלא, כמו גם שברור כי בית הדין קמא הוציא דברים מהקשרם, ולמעשה סתר עצמו בפסק דינו פעם אחר פעם.

174. ואולם, וזה החשוב, בית הדין קמא התעלם גם בעניין זה לחלוטין מעדותה של המערערת, ולפיה התערבה בסידור העבודה במעון רק פעם אחת (שם בעמ' 52), וכי לא עקבה מדי יום ביומו אחר סידור העבודה במעון (שם בעמ' 53), כמו גם מעדותו של סיידוף, התומכת לחלוטין בגרסתה של המערערת בעניין זה (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 96). כן התעלם בית הדין קמא מהעובדה שהמערערת היתה עסוקה מאוד, הן עקב עבודתה כפסיכולוגית מומחית והן מתוקף מעמדה כרעיית ראש הממשלה, המצריך, מטבע הדברים, עשייה ציבורית (פרוטוקול מיום 10.5.15 בעמ' 148).

יא. מהימנות העדויות מטעם המשיבים 2-3

175. לאחר שבית הדין קמא ניתח את מהימנות העדים מטעם המשיב 1, וכאמור כלל לא דן במהימנות עדות המשיב 1, באופן המעורר תמיהה רבתי, וחרף הכותרת המבטיחה לעשות כן והצורך החיוני לדון בראש ובראשונה במהימנות עדותו של תובע (סעיף 29 לפסק הדין), הוא דן בעדויות מטעם המשיבים 2 - 3.

176. זכאי, אב הבית לשעבר במעון, העיד בתצהירו כי נאלץ לעזוב את עבודתו במעון בשל יחסו הפוגעני והמזלזל של המשיב 1 כלפיו וכי המשיב 1 היה אדם אלים וגס רוח, אשר התנכל לעובדים ואף למערערת (פרוטוקול מיום 10.2.15 בעמ' 25). כמפורט להלן, בית הדין פסל עדות זו בשגגה רבתי, כיוון שזכאי לא חזר עליה בעדותו, ולמעשה בחקירתו הנגדית. כן העיד זכאי כי הוא נעדר מעבודתו במעון עקב בעיות אישיות במשך כשישה עד שמונה חודשים וכי כאשר שב לעבודתו, כיהן המשיב 1 כאב הבית ולפיכך הוא נאלץ לעבוד כקניין במעון; כי שמעון הייתה עובדת יעילה ומצטיינת שלא פוטרה ע"י המערערת אלא נסעה

- לחז"ל למשך כמה חודשים (שם בעמ' 129-130); כי המשיב 1 ניסה להכשיל את שמעון בעבודתה "כל הזמן" וכי הטענה שהסכסוך בינה לבין המשיב 1 נבע מסירובה לבצע עבודות ניקיון, אינה נכונה (שם בעמ' 135).
- שמעון, עובדת לשעבר במעון, תמכה אף היא בטענות אלה של זכאי ואף העידה על מעשים חמורים של המשיב 1 (שם) (והשוו גם לתצהיריהם של שמעון וזכאי).
177. אף המערערת העידה במהלך חקירתה הנגדית כי המשיב 1, "הצטיין" ביחס גרוע לעובדים וכי בתקופת עבודתו נשמעו במעון צעקות באופן תמידי (סעיף 18 לתצהיר המערערת); כן העידה המערערת, בעדות שלא נפל בה מתום, כי בקושי ראתה את סלע "כמעט לא ראיתי אותו" (פרוטוקול 29.10.15 בעמ' 37), מה שמעיד כי טענתו של סלע בעניין יחסה המתנכל של המערערת כלפיו, אינה אלא טענת סרק כוזבת.
178. בנוסף העידה המערערת כי חיים הינה חברתו הקרובה של המשיב 1, שפרסמה פוסטים נלהבים התומכים בו ומכפיישים אותה (פרוטוקול מיום 29.10.15 בעמ' 42, 58 ו-37) וכי לאחר שהמשיב 1 עזב את עבודתו במעון, "האווירה בו נעימה" (שם בעמ' 39). כמו כן, הובאו בפני בית הדין קמא הסבריה המפורטים של המערערת בדבר נסיבות "תחלופת העובדים" (שם בעמ' 46-47), והכחשתה כי ביקשה מאליהו "שיחמם לה מרק בלילה" (שם בעמ' 46).
179. לא ברור מדוע לא קיבל בית הדין קמא את טיעוניה הנ"ל של המערערת, ובפרט מדוע לא הסיק את המסקנה המתחייבת מהפוסטים המעידים כי חיים הינה תומכת נלהבת של המשיב 1 (פרוטוקול מיום 10.2.16 בעמ' 24).
180. מדובר איפוא בשלוש עדויות קוהרנטיות, אמיונות ומבוססות, אשר לא הופרכו כלל וכלל במהלך חקירתם הנגדית של העדים שמסרו אותן. חרף זאת, וללא כל נימוק המתקבל על הדעת, דחה בית הדין קמא למעשה את העדויות הנ"ל, או לא העניק להן כל משקל ראיתי, מסיבות שונות.
181. באשר לעדותה של שמעון, קבע בית הדין קמא, למעשה, כי הואיל והיא לא הזכירה בתצהירה את תלונותיה הרבות כנגד המשיב, 1 (עמ' 26 לפסק הדין) והואיל והמערערת סירבה לאפשר לה לצאת לחופשה ארוכה, יש לדחות את גרסתה וגרסת המערערת בעניין זה (שם).
182. כן קבע בית הדין קמא, כי עדותה של המערערת ולפיה שמעון היתה "מנקה", תומכת בגרסתו של המשיב 1 בדבר סכסוכים כביכול בינו לבין שמעון, עקב סירובה לנקות, חרף טיעונו הסותר של סיידוף המפריך קביעה זו מיסודה. ושוב, מדובר בראיה נסיבתית שיכולה להעיד על היפוכו של דבר, ולא ברור כיצד קישר בית הדין קמא בין הטענה ששמעון הייתה מנקה, ולבין טיעונו של המשיב 1 כי הסתכסך עמה על רקע עבודתה כמנקה.
183. בהמשך, קבע בית הדין קמא כי העובדה שסיידוף העיד שאינו זוכר שזכאי ושמעון התלוננו בפניו שהמשיב 1 שפך מים במסדרונות המעון, כדי שהמערערת תמעד ותיפול, מערערת במידה רבה את גרסתם בעניין זה (עמוד 26 לפסק הדין).
184. לא ניתן להתחמק מהמסקנה כי בית הדין קמא כלל לא דן לעומקן בשלושת העדויות הנ"ל ופסל אותן, הלכה למעשה, בנימוק שכלל אינו מהעניין. האם העובדה שסיידוף טען במהלך חקירתו הנגדית כי זכאי סיפר לו "משהו בערמול" בעניין הפרובוקציה הנ"ל, והוא "לא עשה עם זה כלום", מערערת את אמיונותם של שלושה עדים שלא נפל כל מתום בעדויותיהם?

185. זה המקום להזכיר את החלטת בית הדין קמא, בהקשר לעובדה שהמשיב 1 מעולם לא התלונן על העסקה פוגענית (סעיף 19 לפסק הדין). וכי כיצד מתיישבת החלטה זו, ולפיה עובד זכאי לתנאי העסקה נקיים מהתעמרות, אף אם לא התלונן על תנאי העסקה פוגעניים, עם מסקנת בית הדין קמא בהקשר להעדר תלונה כאמור של שמעון וזכאי בפני סיידוף?

186. וכי כיצד סירובה של המערערת לאפשר לשמעון לצאת לחופשה (בת כחצי שנה!), מתיישבת עם קביעת בית הדין קמא כי אינו נותן משקל לעדויותיהם של שלושה עדים?

187. עיון בפסק הדין, מעלה כי לשאלות אלה ולשאלות נוספות שתקצר היריעה מלפרטן בהודעה זו, אין כלל מענה. לא ניתן להתחמק שוב מהתחושה כי משבית הדין קמא החליט לקבל את טיעונו של המשיב 1 בכל הקשור למערערת, הוא לא אפשר לאף מכשול ראייתי להפריע לו להגיע לתוצאה בלתי צודקת זו.

188. למען הסר ספק, יובהר כי המערערת מודעת להלכה הנוהגת, ולפיה ערכאת הערעור לא תתערב בממצאי עובדה המבוססים על שיקולי מהימנות, אלא במקרים חריגים ויוצאים מן הכלל, אך להלכה זו חריגים רבים, כמפורט להלן:

(1) **כאשר הנמקת הערכאה הראשונה אינה עומדת במבחן ההיגיון;**

(2) **כאשר אי מהימנותו של עד עליו סמכה הערכאה הראשונה את החלטתה בולטת לעין;**

ע"א 734/76 פלוני נ' אלמונים, פ"מ לב (2) 661.

"9" לנחיות בית הדין, פסק הדין הנ"ל רצ"ב להודעת הערעור ומסומן "9"

(3) **כאשר ממצאי מהימנות שקבעה הערכאה הראשונה נקבעו על פי שיקולים בלתי סבירים או כשהם נקבעו תוך התעלמות מגורמים שהיה המקום לייחס להם משקל;**

(4) **כאשר ברור וגלוי על פני הדברים כי הערכאה הראשונה נתפסה לכלל טעות בעניין מהימנות העד, וכאשר הסתירות בעדותו עולות בעליל מתוך הפרוטוקול.**

ע"מ (ים) 729/05 סובול נ' לביטן.

"10" לנחיות בית הדין, פסק הדין הנ"ל רצ"ב להודעת הערעור ומסומן "10".

189. ויובהר כבר עתה, השגותיה של המערערת אינן מכוונות בעיקרן כנגד ממצאי העובדה שנקבעו על ידי בית הדין קמא, אם כי היא שומרת על זכותה להפריכם, ככל שיהיה צורך בכך בבית הדין, לאחר שהערעור יתקבל, אלא כנגד המסקנות השגויות שבית הדין קמא הסיק מהעובדות שהיו בפניו, ואין חולק כי בעניין זה אין לערכאה הראשונה כל יתרון על פני ערכאת הערעור, על אחת כמה וכמה נוכח העובדה שלמערערת לא ניתן כאמור יומה בפני בית הדין קמא.

יב. הקביעה כי המערערת לא הביאה ולו בדל ראיה להוכחת טיעוניה

190. קביעת בית הדין קמא, ולפיה המערערת לא הביאה ולו בדל ראיה להוכחת טיעוניה (סעיף 37 לפסק הדין), מתעלמת בעליל מהראיות שהיו בפניו. ראשית וכאמור לעיל, לא רק שהיתה בידי בית הדין קמא ראיה כי נטען כלפי המשיב 1 שהוא הטריד עובדת מעון בהטרדה מינית, אלא שהוא עצמו הודה בכך (כאמור בסעיף המבוא לעיל). שנית, בית הדין התעלם כאמור לחלוטין מהראיות שהובאו בפניו, ולפיהן המשיב 1 כיזב את מעסיקו באשר לנסיבות פיטוריו מעבודתו הקודמת (אלימות פיזית ומילולית כאמור לעיל); טען בפני בית משפט השלום כי עזב את עבודתו במעון כדי לעזור לאביו, בניגוד לטענתו בפני בית הדין קמא כי עזב

את המעון עקב התנכלות ואי קבלת תקן ; כיזב בהצהרתו באזהרה בשאלון קבלתו לעבודה בדבר השכלתו, ועוד ועוד.

191. כן התעלם בית הדין קמא כאמור, מפוסטים נלהבים שפרסמה חיים, התומכים במשיב 1 ומכפישים את המערערת והמעידים על כך שהיא "חברתו" (ת/1 – פרוטוקול מיום 20.9.15 בעמ' 52), ומהעובדה שהמשיב 1 הודה במהלך חקירתו הנגדית כי פנה לציבור בבקשה לסייע לו במאבקו כנגד המערערת, כמו גם מההשלכות הנודעות לבקשה שכזו. בית הדין קמא התעלם מהתמונה שהיתה גלויה לעין כל, ולפיה לא מדובר בעובד מוחלש ופגוע העותר למיצוי זכויותיו שנפגעו, אלא במערכה ציבורית קשה וחסרת תקדים שניהל המשיב 1 כנגד המערערת ואשר חלק מאמצעי התקשורת נתנו לה "רוח גבית חזקה", במטרה לפגוע בראש הממשלה. והדברים ידועים.

יג. אי מתן משקל ראיתי לעשרות מכתבי השבח שצורפו לתצהירה של המערערת

192. בית הדין קמא קבע (בסעיף 36 לפסק הדין), כי אינו נותן כל משקל ראיתי לעשרים (!) מכתבי השבח שצירפה המערערת לתצהירה, המעידים כי טיעוניו של המשיב 1 בדבר התנכלות מופרכים מיסודם, בשלושה נימוקים:

193. הנימוק הראשון, עדותו של זכאי בדבר נסיבות כתיבת המכתב שבו הוא מלין על התנהגותו של המשיב 1 ומשבח את המערערת (ת/6), אינה תומכת בטענה בדבר הספונטניות שבכתיבת המכתבים, שכן זכאי העיד כי לצורך כתיבת המכתב, נפגש עם בא כוח המערערת (עמ' 29 לפסק הדין).

194. החלטה זו של בית הדין קמא היא בלתי סבירה על פניה ושגויה מדעיקרה, מהנימוקים כדלקמן:

(1) **ראשית**, לא ברור כיצד הגיע בית הדין למסקנה בדבר העדר ספונטניות, עקב העובדה שזכאי נפגש עם ב"כ המערערת. ואם התקשר זכאי לב"כ המערערת, פגשו מספר שעות לאחר מכן, וכתב את המכתב, לא מדובר בתגובה ספונטנית?

(2) **שנית**, כיצד ניתן להסיק מפגישה של כותב מכתב אחד בודד עם ב"כ המערערת, מתוך עשרים כותבי המכתבים, על העדרה של ספונטניות בתשע עשרה המכתבים אחרים?

(3) **שלישית**, מהי אם בכלל חשיבותה של "הספונטניות" למשקלם הראיתי של המכתבים? נניח שכותבי המכתבים התלבטו והתחבטו בינם ולבין עצמם דווקא במשך זמן רב טרם שכתבו את המכתבים והשהו את כתיבתם במשך זמן רב – האם פוגע ה"שיהוי" כהוא זה באמינות תוכנם של המכתבים או במשקלם הראיתי? האם מכתבים שנשלחו לאחר התלבטות ומחשבה רבה, אמינים פחות ממכתבים ספונטניים? אולי להיפך?

195. ובאשר ל**נימוק השני** (בסעיף 36 לפסק הדין), ולפיו למערערת לא היה כל הסבר לשאלה מדוע איש מכותבי מכתבי השבח לא התייצב להעיד כדי לתמוך בהם: נימוק זה הוא הנותן ותומך בזכותה של המערערת להגיש ערעור זה, שכן אם היה צורך בהוכחה כי נגרם לה עיוות דין, הוא מתמצה דווקא בו, שהרי אין צורך להזכיר שוב, כי המערערת לא היתה בעלת דין אלא עדה, ובתור שכזו לא הייתה רשאית כלל להזמין עדים.

196. **ואולם וזה חשוב: מדוע לא הורה בית הדין קמא לזמן את כותבי המכתבים או למצער חלקם, ליתן עדות בפניו, אם סבר כי עדותם חיונית, כפי שהורה לזמן את המערערת ליתן עדות, חרף סירובה לעשות כן?**
197. **וחשוב עוד יותר: כיצד מתיישבת קביעתו זו של בית הדין קמא, עם סירובו להתיר את זימונם של כותבי מכתבי השבח, בהחלטתו מיום 23.3.15?**
198. **באשר לנימוק השלישי (בסעיף 37 לפסק הדין), ולפיו לעדותה של המערערת בתיקו של אליהו באשר להתנהלות המשיב 1, לא נמצא בסיס בחומר הראיות ולא הובא כל בדל ראיה התומך בהן: האמנם?**
- בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה למסקנה השגויה של בית הדין קמא לעניין זה להלן, ממנה עולה כי משנטענו מפיו של זכאי, טענות רבות המתארות את יחסו האלים, הפוגעני והמזלזל של המשיב 1 בעובדי המעון, דחה בית הדין קמא את טענותיו, בנימוק השגוי על פניו, המעייד כי בית הדין קמא התעלם מעקרונות יסוד בדיני הראיות, אשר איש אינו חולק עליהם.
199. **כן מופנה בית הדין לתצהיריהם ולעדויותיהם של זכאי, סיידוף ושמעון, בהם מתוארים בהרחבה מעלליו הרבים של המשיב 1, אופן התנכלותו לעובדי המעון, הפרובוקציות שניסה לעורר עת שפך מים במסדרונות המעון בכוונה שהמערערת תחליק ותמעד; זריקת מזון שהכינה שמעון לפח כדי לפגוע בה ולגרום לפיטוריה, ועברו האלים של המשיב 1 במקום עבודתו הקודם, ועוד ועוד. תקצר היריעה מלפרט.**
200. **תשומת לב בית הדין הנכבד הזה למונח שבו נוקט בית הדין קמא ביחס לעדותה של המערערת: "במהלך חקירתה הנגדית של המערערת הפכו ההאשמות חמורות עוד הרבה יותר". (עמ' 30 לפסק הדין). כך, עדותה של המערערת בדבר התנהגותו של המשיב 1, הנתמכת בראיות לרוב, היא בגדר "האשמה חמורה", בעוד טיעונו של המשיב 1 בתצהירו, שלא נתמכו כאמור בבדל ראיה, הם דברי אלוהים חיים, שבית הדין קמא מקבל אותם כלשונם, חרף ראיות סותרות (ראו למשל סעיפים 22 ו-37 לפסק הדין).**
201. **בהמשך פסק דינו, קבע בית הדין קמא כי העדים שהעידו מטעם המדינה חלקו לא מעט שבחים למשיב 1, תוך שהוא מפנה למכתב שבו שיבח סיידוף את המשיב 1 על תפקודו במהלך ביקורו של נשיא רוסיה בארץ. מעבר לעובדה שמדובר במכתב שבת נקודתי שקיבל המשיב 1 בהקשר לביקור ספציפי, ואשר צורף לתצהיר המשיב 1, מתבקשת מאליה השאלה מדוע מכתב זה מקבל את מלוא הכבוד הראייתי, אך לעומת זאת, וכאמור, לעשרים מכתבי השבח שצרפה המערערת לתצהירה לא העניק בית הדין קמא כל משקל, כיוון שלא נתמכו בתצהיר, כאשר המערערת כאמור לא הייתה רשאית כלל לזמן עדים, משום שלא היתה בעלת דין בהליך בפני בית הדין קמא.**
202. **בדומה לכך, גם דו"ח בדבר הוצאות המעון שהגיש המשיב 1 לבית הדין קמא, בסיום הבאת הראיות, מתקבל על ידי בית הדין קמא כראיה ללא כל היסוס, למרות שלא נתמך בתצהיר.**
203. **אף המסקנות שהסיק בית הדין קמא מעדותו של סיידוף, ולפיהן המשיב 1 הינו "עובד טוב", תלושות מהקשרן. בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה לתצהירו של סיידוף וכן לעדותו ולסעיף 38 לפסק הדין, מהם עולה בדיוק ההיפך. העובדה שבית הדין קמא התעלם מראיות אלה ו"שילף" מתוך עדותו של סיידוף רק משפט אחד בודד, ולפיו המשיב 1 "עובד טוב", אומרת דרשני, ודומה כי אין צורך להכביר מילים נוספות באשר לחוסר ההיגיון שבכך.**

204. זאת ועוד: ניתן להיווכח בנקל ממסקנתו של בית הדין קמא בעניין עדותו של סיידוף, עד כמה החלטות בית הדין קמא, הנ"ל שגויות ובלתי סבירות בעליל.

205. כך, קבע בית הדין קמא (סעיף 38 לפסק הדין):

"אמנם בתצהירו הצהיר מר סיידוף כי המשיב 1 לא התאים לשמש כאב בית במעון; כי יחסי האנוש שלו לא היו טובים, כי הוא לא סידר את העבודה בצורה שוויונית, וכי היו וויכוחים בינו לבין העובדים על סידור העבודה, כי הוא שיבץ עצמו לעבודה על חשבון יתר העובדים, ופגע בעבודתה של הגב' שמעון והפגין יחס מזלזל ופוגעני כלפי אמנון זכאי, אולם הוא לא חזר על דבריו אלה בעדותו". (ההדגשה של הח"מ).

ושב מתבקשת מאליה המסקנה כי בית הדין קמא שגה לחלוטין בניתוח הראיות שבפניו.

ראשית, מאימתי רשאי עד שנתן את עדותו הראשית בתצהיר, בעומדו לחקירה נגדית על דוכן העדים, לחזור על דבריו בעדותו הראשית? והרי אין חולק כי על פי מושכלות יסוד בדיני הראיות ובסדרי הדין, מי ששואל את השאלות בחקירה הנגדית הוא ב"כ הצד שכנגד. לעד הנחקר בחקירה נגדית אסור למעשה לחזור על דבריו בעדותו, אלא אם הוא נשאל עליהם במהלך חקירתו הנגדית, והוא חייב להשיב לשאלות החוקר. הא ותו לאו.

206. **שנית**, דומה שבית הדין קמא התעלם מעקרונות יסוד נוספים בדיני הראיות, אשר הפכו לחלק משיטת המשפט הישראלי, שאיש אינו חולק עליהם, ולפיהם, כאשר עד טוען בתצהירו טענות עובדה – דין טענות אלה כדין עדות ראשית. אם הצד שכנגד לא הפריך טענות אלה בחקירתו הנגדית של העד, ואף נמנע מלחקור עליהן, יש לקבלן כטענות שהוכחו – והדברים כה ידועים וכה ברורים, עד שאין צורך לחזור עליהם.

207. ובכל זאת ומחמת הזהירות גרידא, נפנה את בית הדין הנכבד לעניין זה לספרו של קדמי על הראיות (חלק שלישי) הדין בראי הפסיקה (2003) בעמ' 1699:

1. "היריב חייב במסגרת החקירה שכנגד לחקור את העד במישרין ובמפורש בקשר לכל נושא שיש לגביו מחלוקת: ראשית- על מנת לחדד את השינוי במחלוקת ולהעמיד את העד על כך שאין נותנים אמון בדבריו באותה נקודה; שנית- על מנת לאפשר לעד לבחון עמדתו מחדש, לחזקה או לסטות ממנה; ושלישית- על מנת לאפשר לבית המשפט להתרשם מן הצורה שבה העד "מגן" על גרסתו.

2. אשר על כן, כאשר לא מציגים לעד שאלות בחקירה שכנגד בקשר לנושא מסוים, ההנחה היא- בהיעדר הסבר סביר אחר- כי אין חולקים על דברי העד באותו נושא; ואפילו מוסברת אי ההתייחסות- יש לה משקל לטובת גרסת העד, באשר באותה נקודה לא היתה לעד הזדמנות "להגן" על עמדתו.

3. ומכל מקום, נראה כי במקום שהתביעה נמנעת מלחקור נאשם בחקירה שכנגד אין למהר ולהסיק שהיא מקבלת את גרסתו; אך יחד עם זאת- אי קיומה של החקירה שכנגד תילקח בחשבון במסגרת הערכת הראיות". (ההדגשות הוספו י.כ.).

למעלה מן הצורך, יוזכר שוב כי בית הדין קמא שגה בעניין זה פעם נוספת, שכן כאשר קבע כי במעון היתה תחלופה גבוהה של עובדים, הוא סמך את קביעתו זו על טענתו של זכאי בדבר יחסו הפוגעני של המשיב 1 כלפיו.

208. זאת ועוד: על מנת להיווכח עד כמה שגה בית הדין קמא בקביעתו זו, מופנה בית הדין הנכבד למשל לסעיף 22 לפסק הדין, שם קבע בית הדין קמא ממצאים עובדתיים חמורים, על סמך טיעונים בתצהירי המשיב 1 ואליהו, למרות שהם לא חזרו על טיעונים אלה בעדותם (ולמעשה במהלך חקירתם הנגדית).

209. זה המקום לציין, כי על אף שסעיף 32 לחוק בתי הדין לעבודה מורה כי "בית הדין לא יהיה קשור בדיני הראיות" – אין בכך כדי לפגוע במעמדה של החקירה הנגדית במהלך הדיון בבית הדין לעבודה: בג"צ 1199/92, **אסתר לוסקי נ' בית הדין הארצי לעבודה**, פ"ד מז(5) 734, ובתי הדין לעבודה כן מכפיפים עצמם לדיני הראיות ומקפידים ליישם.

210. ואולם, וזה החשוב מכל: השגגה הכה הברורה והכה קשה הנ"ל בפסק דינו של בית הדין קמא, מוכיחה יותר מכל את טיעוני המערערת ולפיה דין פסק הדין ביטול; משהוכח כי בית הדין קמא דחה מתוך שגגה רבתי ראיות המוכיחות את העדויות מטעם המשיבים 2 – 3 כנגד המשיב 1, די בכך כדי להביא למסקנה כי פסק הדין כה פגום, עד שיש לבטלו מכל וכל.

211. יכולנו להמשיך לפרט בהרחבה רבה את השגגות הרבות הנוספות שנפלו בפסק הדין, כמו גם את הפרשנות הבלתי סבירה שבית הדין קמא נתן מחד לחלק מהראיות שנפרסו בפניו, להעדר העקביות והחד צדדיות שבה יישם את דיני הראיות, ולהתעלמותו מהסתירות הרבות שדבקו בעדויות המשיב 1 והעדים מטעמו, אך דומה שנוכח האמור עד כה, די בהפניות קצרות לסתירות הבאות.

212. כך, לא הסיק בית הדין קמא את המסקנה המתחייבת מסירובו של המשיב 1 לעבור בדיקת פוליקרף כתנאי להשבתו לעבודה במעון (עמ' 32 לפסק הדין) – דומה שאין מחלוקת כי על בית הדין קמא היה ליתן את דעתו לעובדה שהמשיב 1 ביקש לשוב לעבודתו, ובלבד שלא יחקר בפוליקרף.

213. כך, התעלם בית הדין קמא מהסתירה בין טיעונה של חיים, ולפיו המערערת דיברה אליה בצעקות ובטון נוקשה, ולבין עדותה כי לא שוחחה במישרין עם המערערת (עמ' 33 לפסק הדין).

214. כך, התעלם בית הדין קמא מהעובדה שהמשיב 1, באותה נשימה, מסוגל לטעון דבר והיפוכו ללא כל היסוס ומורא. בית הדין הנכבד מופנה, למשל, לעמ' 38 לפרוטוקול מיום 25.3.15, ומחובתנו להביא לעניין זה את דבריו כלשונם:

"ת. זה שהתפטרתי גם אם אתה מתפטר וגם אם אתה מפוטר מגיע לך" (כנראה

פיצויי פיטורין, י.כ.)

"דבר שני אני לא התפטרתי"

מספר דקות לאחר מכן (שם בעמ' 39), טען המשיב 1;

" מבית ראש הממשלה התפטרתי".

215. וכי כיצד ניתן להאמין לאדם הטוען במהלך זמן כל כך קצר ובנשימה אחת טענות והיפוכן?

216. כך, התעלם בית הדין קמא לחלוטין מהתעלול התקשורתית הזדוני שעולל המשיב 1, אשר במהלך מתוכנן ויזום בשעת חקירתו הנגדית, נמתח על עקביו, וביקש להודיע "הודעה דרמטית" כלשונו.

217. ומוטב כי גם דברים אלה יובאו מפי אומרם:

“אני צריך לשאול את עורך הדין שלי אם אני יכול להגיד את המשפט הזה כי הוא דרמטי”.

218. ובשלב זה, בהצהרה ארסית וזדונית שלא ספק נועדה לפגוע במערערת וכוונה במישרין לאמצעי התקשורת (שאכן פרסמו אותה בהרחבה מספר דקות לאחר מכך), טען המשיב 1:

“לא ידעתי שהיא שותה כמות אלקוהול מטורפת. כשנכנסתי לבית נחרדתי לראות

כמה היא שותה שתיה למשל 3 בקבוקי שמפניה ביום” (פרוטוקול בית הדין מיום

(25.2.15)

219. אכן, כל בית דין סביר חייב היה להסיק מהצהרה הזויה זו של המשיב 1 את המסקנות המתחייבות הבאות:

א. ראשית, כי מדובר באדם שאין להאמין לאף מילה שלו, שכן מן המפורסמות שהאדם הממוצע, ובוודאי אדם במשקלה של המערערת, אינו מסוגל לשתות שלושה בקבוקי שמפניה ביום, בפרט אם הוא עובד כפסיכולוג מומחה בשירות הציבורי ונושא במטלות רבות מתוקף מעמדו, או “מנהל, את המעון ביד רמה”, כפי שכאמור קבע בית הדין קמא בשגה.

ב. שנית, שגה בית הדין קמא משלא הסיק את המסקנה המתבקשת מאליה, בכל חומרתה, מהצהרתו זו של המשיב 1, המעידה כי הוא עשה, בחוסר תום לב חריג במיוחד, את כל שביכולתו כדי לפגוע במערערת ולהכפישה, תוך ניצול ציני, מכווער וזדוני של החסינות החלה על עדותו, וצמאונם של כלי התקשורת לטענות צבע מכווערות מסוג זה, עקב מעמדה של המערערת.

ג. שלישית, שגה בית הדין קמא בכך שהתעלם מהעובדה שהמשיב 1 לא טען טענה מקוממת זו בתצהירו, ומתשובתו בענין זה במהלך חקירתו הנגדית, שנימקה את מחדלו “בכך... שבתצהיר עצמו לא יכולתי, לא רציתי לפגוע בראש הממשלה מפאת כבודו” (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 15).

220. לא למותר לציין, כי הצהרתו זו של המשיב 1, נזרקה לחלל אולמו של בית הדין קמא לאחר מסע תקשורת רווי השמצות והכפשות פרועות וארסיות – מסע חסר תקדים בעוצמתו ובהיקף מימדיו, חלקו ערב הבחירות הכלליות לכנסת, ואשר כל כולו נועד לפגוע במערערת ובראש הממשלה, ולא לצ' את המדינה לשלם למשיב 1 דמי לא יחרץ, כתנאי להסרת התובענה. לא יאה זה מוגזם לטעון כי מדובר בניסיון סחיטה באיומים לכאורה, שהגיע לשיאו בהליכים בפני בית הדין קמא.

יד. השגות שנפלו בהחלטות הביניים של בית הדין קמא

221. כאמור, כבר במהלך הדיונים שקדמו למתן פסק הדין, יצאו מתחת ידו של בית הדין קמא מספר החלטות ביניים, שאינן מתיישבות כלל וכלל עם הדין הנוהג, ואשר גרמו למערערת לעיוות דין ולמעשה הובילו למתן פסק הדין השגוי, והכל כמפורט להלן.

טו. כבילת ידי ההגנה במהלך החקירות הנגדיות – פסילה שרירותית ושגויה של שאלות

שעמדו בלב ליבה של המחלוקת, בהחלטה שאינן רלוונטיות

222. כאמור, בידי ההגנה ראיות המעידות כי המשיב 1 נהג באלימות ובאגרסיביות במהלך שירותו הצבאי. חשיבותן של ראיות אלה והרלוונטיות שלהן לתובענה, כלל לא היו יכולות להיות שנויות במחלוקת, שכן המשיב 1 טען בסעיפים 9-10 לתצהירו, כי הוא היה לוחם מצטיין ומעוטר ביחידה מובחרת, שאף נפגע במהלך שירותו הצבאי במבצע חומת מגן (בסעיף 5 לתצהיר), על אף שלא מדובר “בפגיעה” ממש, ובעניין

זה, עוד נרחיב בבוא העת. זה גם המקום לציין כי במהלך חקירתו הנגדית בפני בית הדין קמא (ביום 20.3.15 בעמ' 13), אף הגדיל המשיב 1 עשות וטען כי "נפצע" במהלך מבצע חומת מגן.

223. משנשאל המשיב 1 במהלך חקירתו הנגדית האם "הופרש" מיחידתו הצבאית עקב העובדה שעבר עבירות משמעת חמורות שלו באגרסיביות ובאלימות במבצע חומת מגן, התנגדה באת כוחו לשאלה זו, ולמרבית הפליאה, בית הדין קמא קיבל את התנגדותה, בקובעו:

**"שירותו הצבאי של מר מני נפתלי אינו רלבנטי כלל להליך המתנהל פה לפנינו.
המשיב 1 התקבל לעבודה בבית ראש הממשלה זמן לאחר שירותו הצבאי ואין
כאמור כל רלבנטיות למה שאירע שם וענייננו" (שם בעמ' 12).**

האמנם?

224. דומה שאין חולק כי בית הדין קמא שגה לחלוטין גם בהחלטה זו, שכן ראשית, המשיב 1 הוא זה שטען בתצהירו כי הצטיין במהלך שירותו הצבאי, ומוכן כי ההגנה הייתה זכאית ואף חייבת לחוקרו על כך, במטרה להפריך את טענתו בדבר עברו הצבאי המהולל, כמפורט באסמכתאות שהובאו לעיל.

שנית, שאלה זו היתה רלוונטית גם רלוונטית לקו ההגנה, אשר לפיו המשיב 1 הוא אדם אלים ואגרסיבי, שנהג בעובדי המעון באופן דומה לאופן שבו נהג במהלך שירותו הצבאי.

ושלישית, זכותה של ההגנה להוכיח את העדר אמינותו של המשיב 1, ולהפריך את גרסתו בדבר עברו הצבאי המפואר כביכול, כנטען בתצהירו, באמצעות חקירה נגדית, מול ראיות לכאורה שהיו בידה ולפיהן אף במהלך שירותו הצבאי הוא נהג באלימות ובאגרסיביות, כלל לא יכולה להיות שנויה במחלוקת. נזכיר שוב את כלל היסוד שפורטו לעיל, ולפיו החקירה הנגדית היא האמצעי היחיד והמיטבי לשם הפרכת טענות של בעל דין בתצהירו.

225. החלטה שגויה זו של בית הדין קמא, "סימלה" למעשה את הקו הנוקשה והבלתי מוצדק שבו הוא נקט בהמשך חקירתו הנגדית של המשיב 1, תוך פסילה חוזרת ונשנית של שאלות מוצדקות ביותר שהוא נשאל על ידי ב"כ ההגנה, ופגיעה אנושה בזכותה של ההגנה להפריך את טיעוני המשיב 1. בנוסף, יש לציין גם כי כל אימת שבאת כוח המדינה שאלה את המשיב 1 שאלה המתחייבת מכורח הנסיבות, ואשר לא נשאה חן בעיני בית הדין קמא, הוא "בלם" אותה, כאשר המוטיב "לא מין הראוי כי שאלות אלה תשאלנה על ידי המדינה", חזר שוב על עצמו.

226. והדברים חוזרים שוב ושוב על עצמם: כל אימת שההגנה ניסתה להוכיח כי המשיב 1 הינו אדם שאינו יודע את מורא הדין, אשר אינו מהסס להצהיר הצהרות כוזבות על מנת לזכות בכספים ובהטבות שלא כדין, בית הדין קמא לא איפשר לבא כוחה של המדינה לשאול את השאלה המתבקשת. כך למשל, כאשר נשאל המשיב 1 לגבי תביעה שהגיש לקצין התגמולים במשרד הביטחון ולערכאה שיפוטית, זמן קצר טרם תחילת עבודתו במעון, ובה טען כי עקב מצבו הרפואי אינו מסוגל לעבוד יותר מחצי משרה, מנע בית הדין למעשה מתן תשובה לשאלה זו [פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 18]—אף כי הדבר לא בא לידי ביטוי מפורש בפרוטוקול].

227. ויודגש, בידי הח"מ פרסומים המעידים על תצהירים חתומים על ידי המשיב 1, שהוגשו לקצין התגמולים ואף לערכאת ערעור שיפוטית, ואשר בהם התאונן המשיב 1 קשות באשר למצב בריאותו וכשירותו לעבודה, כחודש לפני שהחל לעבוד במעון.

העתק הפרסומים, רצ"ב להודעת הערעור ומסומנים "11".

"11"

228. והנה, בתצהירו התומך בתובענה, טען המשיב 1 כי הוא "עבד מסביב לשעון כארבע מאות שעות עבודה בחודש". היש שאלה רלוונטית יותר משאלת ההגנה הנ"ל בעניין זה? היעלה על הדעת כי בית הדין קמא יתעלם מהודאת בעל דין של המשיב 1, ולפיה לא היה מסוגל לעבוד יותר מארבע שעות – מול טענתו כי עבד זמן קצר לאחר מכן במעון 400 שעות בחודש?

229. בהמשך חקירתו הנגדית, נשאל המשיב 1 לגבי דירת המגורים בעפולה, אשר לטענתו הוא עבר ממנה למודיעין לדרישת המערערת (סעיף 3 לתצהירו וסעיף זהה בתובענה), כדי להתגורר בסמוך למקום עבודתו. אף הרלוונטיות של שאלה זו כלל לא יכולה להיות שנויה במחלוקת, שכן המשיב 1 טען כי על המשיבים לשאת בנזקיו בגין מְעָבָר זה, וכי שכר הדירה בעפולה נכלל במסגרת נזקיו הנתבעים.

230. בידי ההגנה היו גם ראיות לכאורה המוכיחות כי גם בדירה בעפולה התגורר המשיב 1 – כהרגלו – מכוח מרמה כלפי חברת עמידר, ועל סמך הצהרה של רעייתו כי היא אם חד הורית, למרות שחייתה עם המשיב 1 באותה דירה, כבני זוג לכל דבר ועניין.

231. למרבה הפליאה, שוב פסל בית הדין בשגגה את השאלה – למרות שהיא רלוונטית ביותר למחלוקת, ממספר טעמים:

(1) ראשית, היה בה כדי להוכיח שהמשיב 1, בדרך קבע, מערים על בתי המשפט, מעסיקיו השונים והשלטונות לסוגיהם ומכזבם ללא היסוס, על מנת לקבל הטבות שאינן מגיעות לו: ובכלל זה הסתרת אירוע האלימות הפיזית והמילולית בתביעתו; הצגת מצג שווא לפיו סיים תיכון; הטעיית בית הדין קמא בטענה כי התפטר מעבודתו במעון עקב תנאי העסקתו הפוגעניים, בעוד שבהליך פלילי בפני בית המשפט השלום טען כי התפטר כדי לעזור לאביו; הטעיית בית הדין קמא כי שירותו הצבאי היה מפואר, בעוד ההיפך הוא הנכון; קבלת דירה בשכר דירה מופחת במרמה, על סמך טענה כי רעייתו הינה אם חד הורית, בעוד הם חיו והתגוררו יחדיו כבני זוג לכל דבר ועניין, ועוד.

(2) שנית, היה בשאלה זו כאמור, כדי להפריך את טענתו של המשיב 1 בדבר הנזקים שנשא בהם, כביכול, עקב המעבר מעפולה למודיעין;

(3) ושלישית והעיקר, היה בה כדי להוכיח שהמשיב 1 הוא כזבן מועד, אדם שאינו יודע את מורא הדין, אשר אינו בוחל בכל אמצעי כדי לסחוט כספים מכל גוף עמו בא במגע: החל ממשרד הביטחון, דרך משרד ראש הממשלה וכלה בחברת עמידר, אותה כזבו הוא ורעייתו לכאורה, כדי לזכות בשכר דירה מוזל, במסגרת ההטבות המגיעות לאם חד הורית.

(4) תשומת לב בית הדין הנכבד הזה מופנית להחלטת בית הדין קמא בעניין זה (פרוטוקול מיום 23.5.15 בעמ' 23):

"לצערי הרב חקירתו של המשיב 1 פונה לנושאים שאין להם כל רלבנטיות להליך המתנהל בפנינו ולשאלות השנויות במחלוקת בין הצדדים ותוך פגיעה בלתי מידתית בצנעת הפרט של המשיב 1".

232. מעבר לשגגה שבהחלטה זו, שכן כאמור הרלוונטיות של השאלה הנ"ל לתובענה כלל אינה מוטלת בספק, עקב טענתו של המשיב 1 כי נשא בנזקים בגין המעבר מעפולה למודיעין, יצא בית הדין קמא מיוזמתו להגנה על הזכות לפרטיות של המשיב 1: אותו אדם שהתראיין במשך כשנתיים, יום יום, שעה שעה, בכל אמצעי התקשורת, באין ספור ראיונות, תוך שפיכת דמה של המערערת בראש חוצות וחשיפת פרטים אינטימיים לכאורה ממעון ראש הממשלה, לרבות פרטים על הנעשה בחדר המגורים במעון, לטענתו.

233. ואם צריכים אנו לראיה נוספת לרלוונטיות של שאלה זו לתובענה, מופנה בית הדין הנכבד לשאלותיה של באת כוח המשיב 1 במהלך חקירתו החוזרת, בעניין הדירה (פרוטוקול מיום 25.3.15 בעמ' 40).
234. לא מיותר לשוב ולציין כי החלטה זו אינה מתיישבת עם האפשרות שהעניק בית הדין קמא לפגיעה בפרטיותה של המערערת ובני משפחתה, תוך שהוא מתיר שאלות הנוגעות לחדרי המגורים שלה ושל ראש המשלה, לאביה ז"ל (כגון מספר הנרות שהדליקה לזכרו וסדרי המעון לאחר פטירתו), להרגלי התזונה וההיגיינה שלה ועוד ועוד.
235. בהחלטה גורפת זו, סתם בית הדין קמא למעשה את הגולל על זכותה הבסיסית של ההגנה לחקירה נגדית הוגנת ויעילה של המשיב 1, ואת האפשרות להפריך את כזביו ולהוכיח כי טענותיו כלפי המערערת אין שחר.
236. לא מיותר לשוב ולציין, כי הערותיו החוזרות והנשנות של בית הדין קמא לפיהן "שאלות מסוג זה אינן יאות למדינה", אף הם לא אפשרו להגנה לנהל חקירה נגדית הוגנת, מאוזנת וסבירה.

טז. קבלת טיוטת תצהיר שהושגה בעבירה

237. ביום 11.3.15, הגישה באת כוח המשיב 1 לבית הדין קמא "הודעה על הגשת ראייה", אשר לה צורפה טיוטת תצהיר שהכין בא כוחה של המערערת ושיגר לבאת כוחה של המדינה בדואר אלקטרוני, על מנת שתעיר את הערותיה. אין ולא יכולה להיות מחלוקת, כי טיוטה זו הושגה בדרך עבריינית לכאורה – והראיה, המשיב 1, בכבודו ובעצמו, בתצהיר שהגיש לבית הדין קמא, במענה להחלטתו שקבעה כי עליו לפרט את נסיבות קבלת טיוטת התצהיר, טען בסעיף 14: **"כל העניין נראה לו חשוד והוא פחד שמנסים להפיל אותו"**, ולפיכך מחק ממחשבו כל זכר לנסיבות קבלת התצהיר.
238. ויובהר: מדובר על פניו, בשתי עבירות חמורות ביותר שבוצעו על ידי המשיב 1: **האחת**, קבלה במרמה של מסמך חסוי שהכין עורך דין עבור לקוחו, ואשר שוגר לבאת כוח המדינה לשם קבלת הערותיה והשגותיה. **והשנייה**, הפרת העיקרון המקודש של חסיון עורך דין – לקוח, המעוגן בסעיף 48 לפקודת הראיות. ואין צורך להכביר במילים בדבר העוולה החמורה שבגזילה, לכאורה, של טיוטת תצהיר לא חתום, שכללה טיעוני עובדה שלא נכתבו בתצהיר הסופי.
239. למרבה הפליאה, במקום להורות לרשויות המתאימות לחקור עבירה חמורה זו לאלתר, וחרף בקשת באת כוח המדינה להוציא את טיוטת התצהיר מהתיק, דחה בית הדין קמא את הבקשה וקבע כי טיוטת התצהיר תישאר בתיק, אך יינתן לה המשקל הראוי, תוך שהוא מטיל צו איסור פרסום על חלקים מתצהירו של המשיב 1 (פרוטוקול בית הדין מיום 25.3.15 בעמ' 26).
- בכך נפל בית הדין קמא לשגגה רבתי כפולה ומשולשת:
- (1) **ראשית**, משום שקרא את טיוטת התצהיר הנ"ל, אשר נכללו בה טענות שלא הופיעו בתצהירה הסופי של המערערת;
- (2) **שנית**, משום שלא פעל כמצופה מערכאות שיפוט סבירה, ולא הורה לאלתר לרשויות המתאימות לפתוח בחקירה מיידית כאשר לנסיבות גזילת התצהיר;
- (3) **שלישית**, משום שלא נתן כל משקל לעובדה שהמשיב 1 אינו בוחל בכל אמצעי, לרבות גזילת טיוטת תצהיר בדרך עבריינית לכאורה, על מנת להגשים את מטרותיו.

240. בית הדין הנכבד מופנה גם לעניין זה לפרק ד' לעיל, המעיד בעליל על האמור.
241. יצויין כי על פי הנוהג והחקיקה בעניין זה, אף לרשויות החקירה המוסמכות בדין אין סמכות לתפוס ולקרוא מסמכים המוגנים בחסיון עורך דין – לקוח, וכי הם רשאים לעשות כן, רק מכוח צו שיפוטי ובהליך מוקפד, שבמסגרתו מוכנסים המסמכים למעטפות סגורות – והחוקרים אינם רשאים לעיין בהם, אלא רק לאחר שבית המשפט התיר את החסיון, מה גם שהסרת החסיון אינה עניין של מה בכך.
242. העובדה שהמשיב 1 ובאת כוחו, כמו גם בית הדין קמא, קראו את טיוטת התצהיר הנ"ל, היא חמורה שבחמורות ולא מן הנמנע שעל בית הדין קמא היה לבטל עקב כך את ההליך מיסודו, או להתפטר מיוזמתו מדיון בתיק, שכן ההליך הוכתם בכתם חמור ביותר, היורד לשורשו של עניין וגרם לעיוות דין כלפי המערער.

יז. ההחלטה כי המערער תיתן עדותה בתצהיר ולא בעדות ראשית בע"פ - כפי שנהוג, מותר

ומקובל

243. מן המפורסמות שאינן צריכות ראיה, כי עד יכול ליתן את עדותו הראשית בתצהיר או בע"פ, על פי בחירתו, ודומה כי אין סדר דין זה שנוי במחלוקת, שכן בתי המשפט נוהגים, כעניין של שגרה, לקבוע כי העדויות הראשיות תינתנה בתצהיר, אלא אם העד מסרב ומעדיף (אף ללא נימוק), ליתן עדותו בע"פ. יכולנו להציג בפני בית הדין הנכבד מאות החלטות דומות המתקבלות בדרך השגרה מדי יום ויום, ובעיקר את החלטתו של בית הדין קמא בעצמו, לאפשר לחיים להעיד בעל פה ולא בתצהיר, החלטה שניתנה כמעט באופן אוטומטי.

מעבר לצורך, מופנה גם בית הדין הנכבד לתקנה 53 לתקנות בית הדין לעבודה, המורה כי בית הדין רשאי להזמין אדם להעיד בפניו להיחקר בעד.

244. והנה, בית הדין קמא דחה בקשה לגיטימית של ההגנה ליתן את עדותה של המערער בע"פ ולא בתצהיר, ללא כל הסבר או הנמקה המתקבלים על הדעת. בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה להחלטת בית הדין קמא מיום 11.3.15, אשר בה נדחתה הבקשה הנ"ל והמערער הצטוותה ליתן תצהירה תוך יומיים (!)

"12" ההחלטה רצ"ב להודעת הערעור ומסומנת "12".

245. לעומת זאת, במקרה בו ביקשו באי כוח המשיב 1 דחייה במועד הגשת התצהירים מטעמו, נעתר בית הדין קמא לבקשה במהירות רבה וללא כל סייג, בהחליטו (ביום 8.2.15) כי בית הדין אינו כבול בכבלי הפרוצדורה, ובתוך כך קיבל בדרך השגרה ולאחר סיום החקירה מוצגים של התביעה, חרף העובדה שלא גולו בהליך גילוי המסמכים.

246. יצוין כי ההחלטה בעניין עדותה של המערער ניתנה ערב הבחירות הכלליות לכנסת, למרות שהמערער היתה אמורה להחקר על תצהירה זמן רב לאחר מכן. ואולם, וזה החשוב, כאשר ביקשה התביעה לזמן עדה מטעמה ללא תצהיר (חיים), איפשר זאת בית הדין קמא ללא כל היסוס – וחשוב עוד יותר: בית הדין קמא, בכבודו ובעצמו, קבע בהחלטתו (בסעיף 3):

"...קביעת אופן שמיעת הראיות נוגעת לסדרי הדין בהליך והיא נתונה בידי בית הדין... הגשת עדויות ראשיות בתצהיר חוסכת זמן יקר הן של בית הדין והן של הצדדים..."

247. ושוב תמהים אנו, שמא ההחלטה הנ"ל אינה אמורה לחול באופן שוויוני גם על המשיב 1 וגם על המערערת? האם זמנה של חיים יקר מזמנה של המערערת?
248. תמיהה זו הולכת וגוברת, נוכח העובדה שבית הדין קמא התיר למשיב 1 להציג קטעי עדות נושנים של סיידוף, ולקבלם כראיה, חרף העובדה שמדובר בעדות שמועה ובניגוד לאופן שבו נהג בית הדין עם המשיבה 2 בשאלות פרוצדוראליות (סעיף 30 לפסק הדין).
249. כך למשל, קבע בית הדין קמא ביום 6.8.15, כי אין מניעה לקבל מכתב של צד שלישי שלא נתמך בתצהירו, ובלבד שהוא רלבנטי למחלוקות בין הצדדים.
250. כך למשל, קיבל בית הדין קמא מסמך לאחר שנסתיים שלב הבאת הראיות, בנימוק כי בתי הדין נוהגים בסלחנות בעניין זה (החלטת בית הדין קמא מיום 21.6.15).

יח. החלטתו של בית הדין קמא להתיר לעיתונאי להקליט את חקירתו הנגדית של עד תביעה

251. לאחר ההפסקה בדיון שהתקיים בפני בית הדין קמא ביום 10.6.15, הוא הודיע מיוזמתו כי במהלך ההפסקה הוגשה לו בקשה על ידי מר אמיר אורן, עיתונאי הנוהג להשמיץ דרך קבע את ראש הממשלה ורעייתו, ואשר אף ניסה להלך אימים על נציגי ההגנה בפרסומיו, ובה מבוקש כי יותר לו להקליט את מהלך חקירתו של אחד עדי התביעה. למרבה הפליאה והתדהמה, קבע בית הדין קמא, מיד בסמוך לכך, כי הוא מתיר את ההקלטה, הואיל והיא הוגשה מיד בתחילת הדיון, וזאת הן בניגוד לדין, הן בניגוד לכללים ידועים ומוכרים והן בניגוד לעמדתה של ב"כ המשיבה 2, והכל תוך הסתמכות שגויה מדעיקרא על סעיף 68 (ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשנ"ד-1984, הקובע בדיוק ההיפך.
252. והנה, זמן קצר לאחר מתן ההחלטה הנ"ל, קם בית הדין קמא ממושבו ויצא להפסקה נוספת, ומששב לאולם בית הדין, ביטל את החלטתו הנ"ל, לאחר שהבין כי סעיף 68(ב) הנ"ל מתיר **לבעל דין** להקליט עדות בנסיבות הקבועות בו ולא **לעיתונאי**. ניתן ללמוד מכך על השפעת נציגי אמצעי התקשורת על בית הדין קמא ועל הלחץ הבלתי פוסק שהם הפעילו עליו, ולא ניתן להתחמק מהתחושה כי בית הדין קמא היטה אוזן קשבת להם, עד כי הם הצליחו לשכנעו ליתן החלטה כה שגויה, העומדת בניגוד להוראה מפורשת של החוק.
253. ראויה לציון במיוחד הנמקת בית הדין להחלטתו דנא:

"אמנם בעניינו לא בעל הדין הוא זה שמבקש להקליט את הדיון ואולם בקשה כזאת הוגשה מיד עם תחילת הדיון. בנסיבות אלה וכאשר אין מקום שלא להתיר לעיתונאי להקליט את הדיון, אני מתירה את הקלטת הדיון".

254. ושוב, הנימוק לסטייה של בית הדין קמא מהוראות חוק מפורשות וברורות, השולטות בסוגיית ההקלטות בערכאות המשפטיות במשך שנים רבות, הוא למעשה כי **"הבקשה להקלטה הוגשה מיד עם תחילת הדיון"**. דומה שאין צורך להכביר מילים לשגגה הרבתי שדבקה בהחלטה זו, בפרט נוכח החלטת בית הדין קמא בפתח הדיון, ולפיה דחה בקשה לגיטימית ביותר של הצדדים להקליט את הדיון, הואיל והיא הוגשה בהתראה קצרה מדי.
255. עולה מהאמור כי בית הדין קמא דחה בקשת בעל דין להקליט את הדיון, כיוון שהוגשה לטעמו באיחור, אך התיר בקשה של עיתונאי עוין הרודף את בני משפחת נתניהו במשך שנים רבות באובססיביות, להקליט את חקירתו של עד, שהוגשה כאמור, במהלך ההפסקה, בניגוד להוראות חוק מפורשות, הואיל והיא הוגשה מיד עם תחילת הדיון.

256. מכל מקום, נוכח שגגה חמורה זו של בית הדין קמא, בכל הכבוד והזהירות, מתעורר חשש לכאורה כי הוא הושפע על ידי אמצעי התקשורת וניסה לכוון לדעתם: ע"פ- 3372/11 קצב נ' מדינת ישראל, פסק דינה של כבוד השופטת יהודית שבת. וראו לעניין זה גם פרוטוקול מיום 26.3.15 בעמ' 8 מול השורה 6.
257. ראוי גם לציין, כי אף מהחלטת הביטול של ההחלטה הנ"ל ניתן ללמוד עד כמה שגה בית הדין קמא בפרשנותו ובניסוח החלטתו. כך, הורה בית הדין קמא על **דחית** הבקשה להקלטה, במקום **ביטולה** ולמרבה הפליאה לא הורה, למצער, לעיתונאי שהקליט את העד במשך זמן רב, להעביר אליו את הקלטת הבלתי חוקית.

י. חיוב בלתי סביר בהוצאות

258. בית הדין קמא חייב את המשיבים 2 – 4 בהוצאות משפט בשיעור חמש עשר אלף ₪, ואף זאת בניגוד לפסיקת ההוצאות המקובלת, לפיה תובע הזוכה אך ורק באחוז קטן מתביעתו (כחמשה עשר אחוזים בענייננו) ושאר תביעתו נדחית, אינו זכאי כלל להוצאות.
259. ואם לא די בכך, וכמפורט בסעיף 46 לפסק הדין, בית הדין קמא דחה את התביעה מכוח חוק איסור לשון הרע שהגיש המשיב 1 כנגד המשיב 4, בנימוק כי לא מדובר בלשון הרע, אך חרף כך, וללא כל נימוק, לא חייב את המשיב 1 בהוצאות המתחייבות מהדחיה, וזאת בניגוד לכלל שאינו צריך ראייה, ולפיו תובע שתביעתו נידחת חייב בהוצאות הנתבע.
260. בית הדין הנכבד מופנה לעניין זה ל- ע"א 3769/97 דהן נ' דני, פ"ד נג(5) 581, שם נקבע:
- "הלכה פסוקה היא כי בהיעדר סיבה מיוחדת שתצדיק אי-פסיקת הוצאות או פסיקת הוצאות מופחתת לבעל-דין שזכה במשפט – מין הראוי לפסוק לו הוצאות מלאות שלא יגרמו לו חסרון כיס". (ראה: ע"א 403/78 חברת מבני תעשייה בע"מ נ' אורנשטיין [13], בעמ' 108; ע"א 685/81 ליסנסס וג'נרל חברה לביטוח נ' בורכוב ליינס בע"מ [14], בעמ' 431; ע"א 77/85 חברת החשמל, מחוז ירושלים בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ [15], בעמ' 598; ע"א 733/87 חייט נ' ארגון מושבי הפועל המזרחי בע"מ [16]).**
261. יתר על כן, לא יכול להיות ספק כי טיעונו של המשיב 1 בתובענה כנגד המשיב 4, נטענו אך ורק במטרה שיפורסמו באמצעי התקשורת, כפי שאכן אירע בפועל, ובמטרה לפגוע במשיב 4, שכן המשיב 1, בכבודו ובעצמו, טען בתובענה אחרת שהגיש כנגד באי כוחה של המערערת ואחרים, כי לא ניתן להגיש תביעה מכוח לשון הרע, כנגד ראש הממשלה עקב החסינות המוענקת לו.
- "13"** העתק העמודים הרלבנטיים מהתובענה הנ"ל, רצ"ב להודעת הערעור מסומן "13".
262. בית הדין הנכבד מופנה גם לעניין זה לעמ' 39 לפרוטוקול מיום 25.3.15, שם, במענה לשאלה מדוע בתובענה הנ"ל טען המשיב 1 כי אינו תובע את ראש הממשלה בגין חסינות, בעוד הוא תובע אותו בתובענה זו השיב: **"הואיל ופה לא הייתי קשור לעבודה ושם הייתי קשור לעבודה"**.
263. אכן "תשובה כדורבנות", שממנה ניתן להסיק רק מסקנה אחת: המשיב 1 פשוט מתעתע בתשובותיו בערכאות השונות, ללא מורא הדין.

כ. סיכום כללי

264. נוכח כל האמור, ברי כי פסק הדין אינו יכול להמשיך ולעמוד על כנו. הוא רווי שגגות קשות וחמורות; הוא מעיד על העדפה ברורה של גרסת המשיב 1 בניגוד לראיות ברורות; ההליך בפני בית הדין קמא נוהל בדרך הפוגעת חמורות בזכויותיה הדיוניות והמהותיות של המערערות; בית הדין קמא התעלם מחד ממסת ראיות קריטיות, המעידה כי המשיב 1 הינו כזבן מועד, שאינו מהסס לפעול בדרכי עורמה וכחש כלפי "כל העולם" – כאורח חיים – ומאידך נתן תוקף לראיות כוזבות וסותרות, שהציגו בפניו הוא והעדים מטעמו, והכל כמפורט לעיל.
265. אשר על כן ונוכח כל האמור, מתבקש בית הדין הנכבד לקבל את הערעור, לקבוע כי פסק הדין בטל ומבוטל, ולהורות על העברת התיק לבית הדין האיזורי, או לחלופין לקבוע כי הקביעות כנגד המערערות בטלות ומבוטלות.
266. יצוין, כי מטבע הדברים אין בידי המערערות אלא חלקי ראיות ומסמכי בית דין, וכי היא תגיש את מלוא הראיות, לרבות כתבי בית דין, תצהירים, מוצגים וכיוצ"ב לאחר שתקבלם מבאת כוח המדינה.
267. כן מתבקש בית הדין הנכבד לחייב את המשיב 1 בהוצאת ערעור זה, בצירוף שכ"ט ומע"מ וריבית והפרשי הצמדה כדין.

ד"ר יוסי כהן, עו"ד
מ. רשיון 11996
רח' קלישר 17, תל-אביב
טל: 03-5168484
פקס: 03-5168766

ד"ר יוסי כהן, עו"ד
ד"ר יוסי כהן – משרד עורכי דין
ב"כ המערערות